

ÁRSFRÁGREIÐING

2017

FØROYA KÆRUSTOVNUR

INNIHALDSYVIRLIT

1/ Inngangur.....	5
2/ Kærustovnurin.....	7
3/ Virksemið 2017.....	9
4/ Kærunevndin í almanna- og heilsumálum.....	11
5/ Skatta- og avgjaldskærunevndin.....	23
6/ Kærunevndin hjá Studna.....	28
7/ Kærunevndin í lendismálum.....	30
8/ Vinnukærunevndin.....	33
9/ Psykiatriska sjúklingakærunevndin.....	38
10/ Skuldarumskipanarnevndin.....	40
11/ Fjølmiðlanevndin.....	42
12/ Høvuðsbarnaverndarnevndin.....	43
13/ Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini.....	49
14/ Kærunevndin hjá Barsilsskipanini.....	51

VIÐ ELLIVU YMISKUM
NEVNDUM ER GREITT, AT
FØROYA KÆRUSTOVNUR
FEVNIR UM EITT SERA STÓRT
OG ÓGVULIGA FJØLBROYTT
LØGFRØÐILIGT ØKI.

1/INNGANGUR

Við ellivu ymiskum nevndum er greitt, at Føroya Kærustovnur fevnir um eitt sera stórt og ógvuliga fjølbroytt lögfrøðiligt øki.

Eftir ólavsøku verður familjurætturin yvirtikin og Kærunevndin í almanna- og heilsumálum fer tá eisini at viðgera kærur á familjurættarlaga økinum. Á tingi liggja uppskot um at víðka økið hjá Vinnukærunevndini og sum skilst, eru aðrar nýggjar nevndir í uppskoti.

Ein víðkan av virkseminum hjá Kærustovninum er uttan iva í tráð við tær hugsjónir, sum vóru um stovnin, tá hesin varð settur á stovn fyri út við tjúgu árum síðani, at stovnurin við tíðini skal fevna um so at siga alla almenna kæruviðgerð.

Tó at hetta er skilagott at stremba eftir, loyvi eg mær at minna á, at víðkanir eiga at gerast við skynsemi, so henda skipan eisini framyvir kann vera vælvirkandi.

Fyri tað fyrsta er tað ikki ein og hvør nevnd ella eitt og hvørt øki, sum eigur at leggjast til Kærustovnin. Okkara fremsti førleiki er innan fyri fyrisiting og almennan rætt sum heild, meðan trætur á privatrættarlaga økinum og mál har vitnisfrágreiðingar kunnu vera avgerandi fyri, hvussu mál skulu loysast, eru minni hóskandi til okkara skipan. Harnæst er týðningarmikið, at víðkanir verða gjørdar eftir eini vælskipaðari ætlan soleiðis, at eitt øki kann koma í eina tryggja legu, áðrenn annað verður tikið inn. Síðst, men ikki minst, er týðningarmikið, at játtan fylgir við soleiðis, at neyðugu starvsfólkini eru til at lofta teimum málum, sum koma.

Farna árið hava nýggju nevndirnar, Kærunevndin hjá Arbeidsloysisskipanini og Kærunevndin hjá Barsilsskipanini fingið fótafesti á stovninum og í lötuni eru vit í gongd við at fyrireika okkum til kærumálini á familjurættarlaga økinum.

Tórshavn, mai 2018

Anja Hovgaard
stjóri

2/KÆRUSTOVNURIN

Kjarnuuppgávan hjá Føroya Kærustovni er at vera skrivstova hjá kærunevndum, ið viðgera avgerðir hjá almennum myndugleikum.

Fyri tað fyrsta er tað fyrireikingin av málunum til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum, Skatta- og avgjaldskærunevndina, Kærunevndina hjá Studna, Kærunevndina í lendismálum, Vinnukærunevndina, Psykiatrisku sjúklingakærunevndina, Kærunevndina hjá Arbeiðsloysisskipanini og Kærunevndina hjá Barsilsskipanini, sum stovnurin tekur sær av.

Kærustovnurin tekur sær av skrivstovuvirkseminum hjá nevndunum. Stovnurin móttækur kærurnar, skrásetir tær, sendir tær til ummælis og hoyringar hjá avvarðandi myndugleikum og møguligum triðju pørtum. Tá málið er fult upplýst, verður lögfrøðiligt upprit við tilmæli til niðurstøðu gjørt, og verður hetta saman við skjalatilfarinum í málinum sent nevndarlimunum. Innkallað verður til fundar, og tá kærunevndin hevur tikið avgerð, avgreiðir Kærustovnurin avgerðina til kærara og avvarðandi myndugleika.

Avgerðirnar hjá kærunevndunum verða síðani gjørdar navnleysar og lagdar út á avgerðarsavn á heimasíðu okkara. Eisini tekur stovnurin sær av samsýningini hjá nevndunum og av goymsluni av málunum hjá nevndunum.

Kærustovnurin er eisini skrivstova hjá Fjølmiðlanevndini, sum viðger spurningar, um brot er framt á góðan fjølmiðlasið og um rættin at svara aftur. Hóast

talán ikki er um avgerðir hjá almennum myndugleikum, er upplýsingarmannagongdin og fyrireikingin stórt sæð tann sama sum fyri hini máluni.

Eisini upplýsir og fyrireikar Kærustovnurin mál um skuldarumskipan til Skuldarumskipanarnevndina. Henda nevnd er ikki ein kærunevnd, men tekur støðu til umsóknir frá borgarum um eftirgeving, útsetan og umskipan av skuld. Neyðugt er við nógvum upplýsingum, áðrenn greiða kann fáast á, um treytirnar fyri eftirgeving ella útsetan eru loknar. Tilgongdin at fáa nøktandi upplýsingar til støðutakan í hesum málum kann tí til tíðir vera tung.

Onnur nevnd, sum Kærustovnurin er skrivstova hjá og sum heldur ikki er ein kærunevnd, er Høvuðsbarnaverndarnevndin. Henda nevndin tekur m.a. avgerð um umsorganaryvirtøku av børnum og um familjuviðgerð á stovnum hjá landinum. Útgangsstøðið er, at barnaverndartænasturnar hava lýst máluni til fulnar, áðrenn tey verða send okkum og er okkara uppgáva tá fremst av øllum at kanna, um grundarlag er fyri at fylgja tilmælinum ella ikki, herundir at kanna, um upplýsingarnar eru nøktandi til støðutakan og at syrgja fyri at fáa til vega neyðugar upplýsingar, um hetta ikki er so.

STARVSFÓLK

Starvsfólkatalið á stovninum er umleið níggju fulltíðarstørv. Starvssamansetingin fevnir um 1 stjóra, 4½ lögfrøðingar, deildarleiðara og 2 skrivstovufólk.

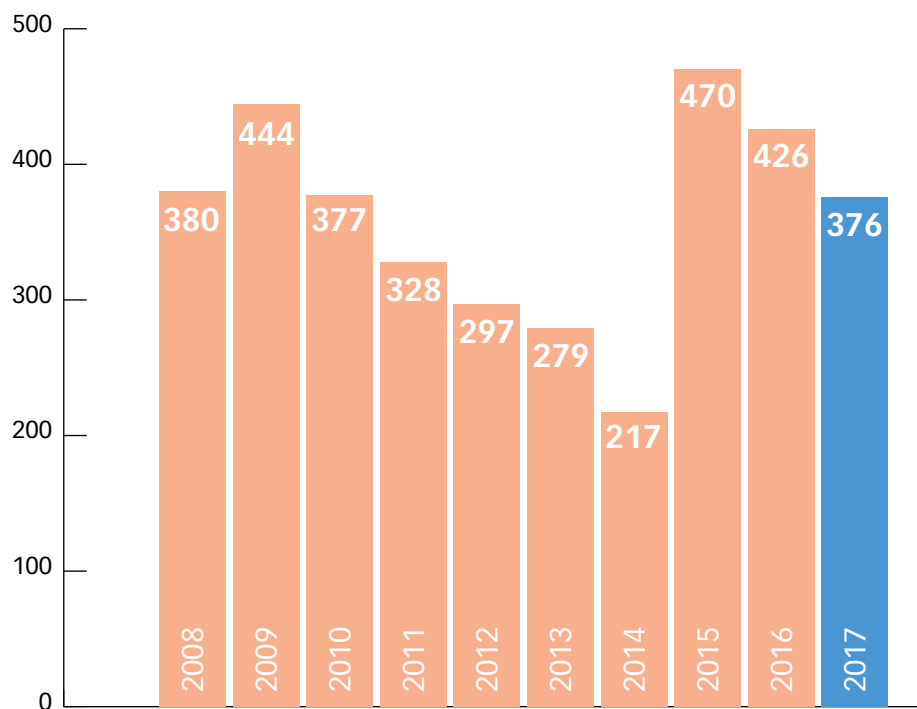
FÍGGJARVIÐURSKIFTI

Fíggjarjáttanin hjá Kærustovninum 2017:

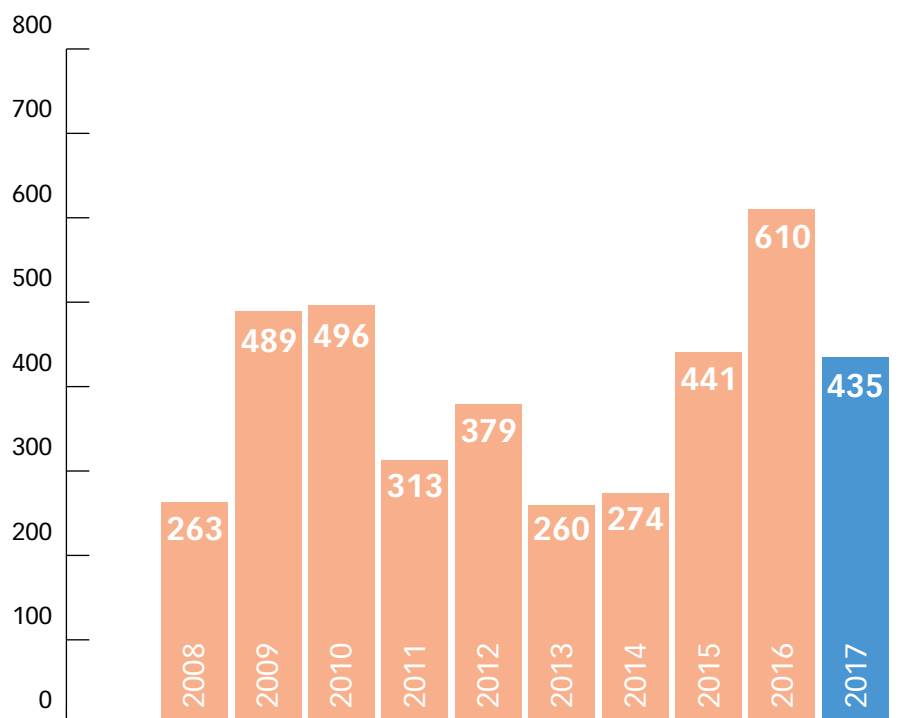
Lønir v.m.	kr. 5.846.000
Keyp av vørum og tænaðum	kr. 683.000
Keyp av útbúnaði, netto	kr. 104.000
leiga, viðlíkahald og skattur	kr. 372.000
Nettóútreiðslujáttan	kr. 7.005.000

Allar nevndirnar, undantikið Kærunevndin hjá Barsilsskipanini og Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini, verða samsýntar av játtanini hjá Kærustovninum.

376
INNKOMIN
MÁL

435
AVGREIDD
MÁL

5
MÁL UM
INNLIT

3/VIRKSEMIÐ Í 2017

INNKOMIN MÁL

Tilsamans 376 mál eru innkomin til Kærustovnin í 2017 og er hetta eitt høgt tal, tó at tað er lægri enn bæði undanfarnu árin.

Serligt fyri hetta árið er, at talið av kærur til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum er tað lægsta, vit kenna til, síðan Kærustovnurin gjørdist skrivstova hjá nevndini. Einans 86 kærur eru innkomnar og skal hetta samanberast við, at miðaltali av kærur til hesa nevnd seinastu 5 árin hevur verið 139 og seinastu 10 árin 153 árliga.

Eisini kærurnar til Skatta- og avgjaldskærunevndina eru lægri enn bæði undanfaru árin. Men her er talan meiri um, at kærutalið nú aftur er á einum meira vanligum støði, nú mongu kærumálini um gjald til eftirløn eru minkaði í tali.

Nevnast kann, at Kærunevndin í lendismálum eisini hevur móttikið færri kærur hetta árið.

Hinvegin hevur Høvuðsbarnaverndarnevndin móttikið fleiri mál enn bæði undanfarnu árin og kærur til Kærunevndina hjá ALS og Kærunevndina hjá Barsilsskipanina eru nú partur av málunum, sum verða viðgjørd á Kærustovninum.

AVGREIDD MÁL

Avgreidd eru 435 mál í 2017. Talið er rimiliga høgt og á leið tað sama sum í 2015. Tað sæst tó, at avgreiddu málini eru nógv færri enn í 2016, sum var eitt ár við serstakliga nógvum avgreiddum málum.

Fremsta orsøkin til, at samlaða talið av avgreiddum málum er lægri enn árið frammanundan er, at kærutalið hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini aftur er á einum vanligum støði, eftir nógvu kærurnar um eftirløn, sum vóru avgreiddar í 2016. Onnur orsøk er lága tali av innkomnum kærur til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum hetta árið, sum beinanvegin vísir seg aftur í avgreiddum málum.

Hinvegin hava Høvuðsbarnaverndarnevndin og Skuldarumskipanarnevndin tikið fleiri avgerðir í 2017 enn bæði árin frammanundan, og nýggju nevndirnar, Kærunevndin hjá ALS og Kærunevndin hjá Barsilsskipanini, eru nú eisini at síggja í tølunum.

MÁL UM INNLIT

Umframt vanligu kærumálini hava nevndirnar viðgjørt umbønir um innlit. Talan kann vera um umbønir um alment innlit frá t.d. fjølmiðlum ella partsinnlit frá pørtum í einum máli.

5 mál um innlit eru viðgjørd í 2017. 3 vóru til Fjølmiðlanevndina, 1 til Kærunevndina í lendismálum og 1 til Vinnukærunevndina.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Viðgerðartíðirnar eru yvirhøvur nakað longri í 2017 samanborið við undarfarna ár. Fyri Skuldarumskipanarnevndina, sum vanliga hevur longstu viðgerðartíðina, er viðgerðartíðin tó stytta við einum mánaði í mun til árið frammanundan og er 6 mánaðir í 2018.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur somuleiðis eina miðal viðgerðartíð á 6 mánaðir í 2017. Hetta er ein longjan í mun til bæði undanfarna árin, men er annars ikki ein óvanlig viðgerðartíð fyri hesa nevnd. Hædd má takast fyri, at málini kunnu vera trupul og umfatandi umframt, at upplýsingartilgongdin kann vera long í hesum málum við tað, at partarnir áhaldandi hava okkurt nýtt at viðmerkja. Tað sama ger seg mangan galdandi í málunum, sum Vinnukærunevndin viðger. Her er talan til tíðir um fleiri partar, sum allir skulu hava høvi at gera sínar viðmerkingar, áðrenn málið kann metast fult upplýst.

Miðal viðgerðartíðirnar fyri Kærunevndina í almanna- og heilsumálum, Kærunevndina hjá ALS, Kærunevndina hjá Barsilsskipanini, Kærunevndina í lendismálum og Kærunevndina hjá Studna liggja frá 3½ til 4½ mánaða

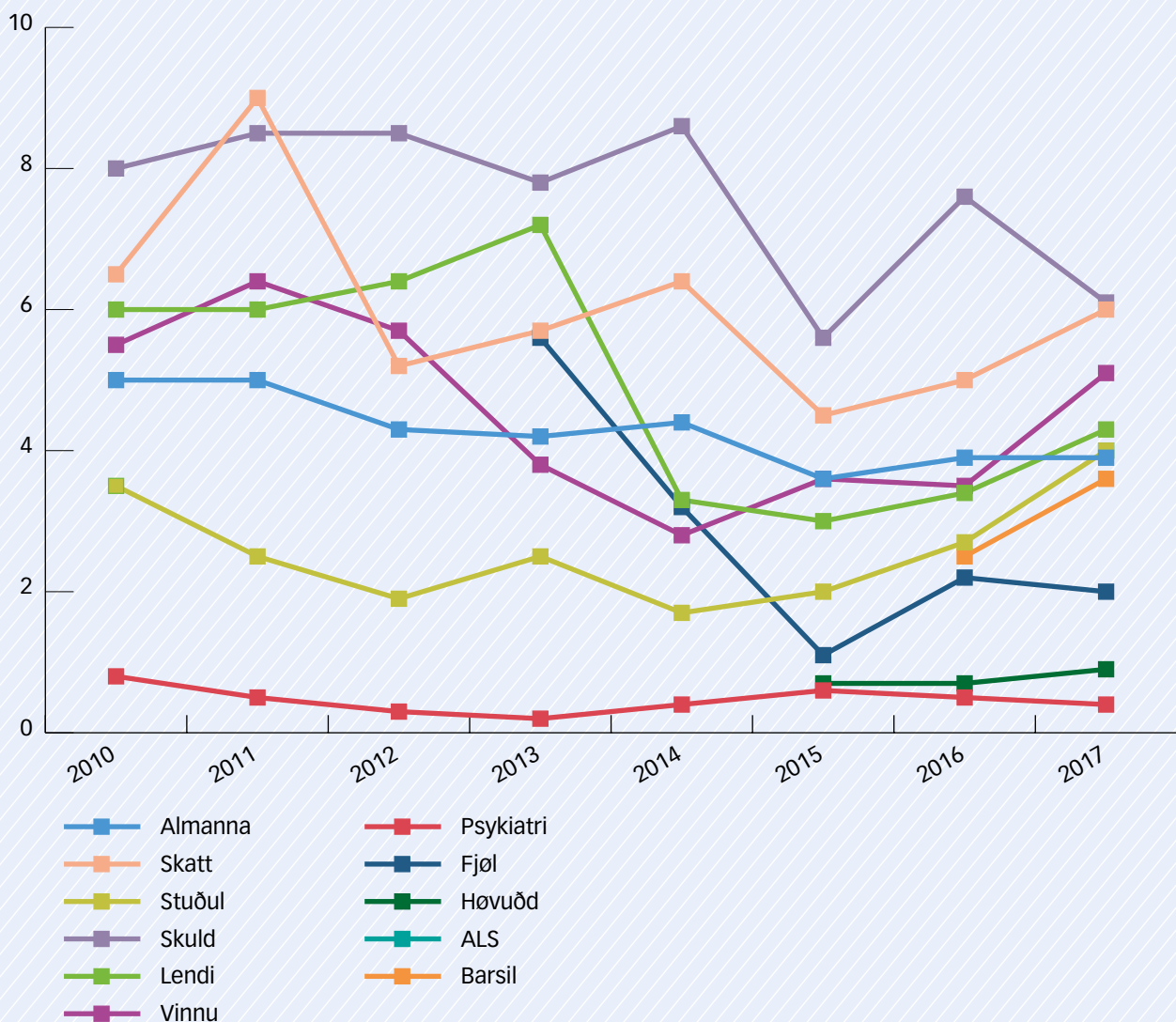
hetta árið. Hóast talan er um longdar viðgerðartíðir á onkrum øki, verður mettt, at hetta er góðar miðal viðgerðartíðar fyri hesar nevndir og er tað avgjørt nøktandi, um til ber at halda hetta støðið.

Miðal viðgerðartíðin hjá Fjølmiðlanevndini var 2 mánaðir og er hetta ein viðgerðartíð, sum strembast skal eftir at halda.

Stytstu miðal viðgerðartíðina hava kærurnar til Psykiatrisku Sjúklingakærunevndina og málini hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini og vóru tær ávikavist 12 og 27 dagar í 2017.

Kærustovnurin strembur altíð eftir at hava so stutta viðgerðartíð sum gjørligt, men tað er greitt, at ein miðal viðgerðartíð fyri eitt øki kann vera longri enn fyri eitt annað øki og tó vera nøktandi, tí tað er ymiskt, hvussu langa tíð tað tekur at upplýsa, viðgera og fyrireika málini innan ymsu økini.

Samanumtikið verður mettt, at miðal viðgerðartíðirnar eru í lagi hetta árið.

4/KÆRUNEVNDIN Í ALMANNA- OG HEILSUMÁLUM

NEVNDIN

Í Kærunevndini í almanna- og heilsumálum sita:

- Sigmund Poulsen, lögfrøðingur og formaður
- Kári Rasmussen, lækni
- Selma Ellingsgaard, sosialráðgevi

VIÐGERÐARØKIÐ

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum viðger kærur um:

- Avgerðir hjá Almannaverkinum
- Avgerðir hjá Sjúkrahúsverkinum, sum ikki eru um heilsufakligt virksemi
- Avgerðir hjá kommunum um barna- og ungdómstannrøkt
- Avgerðir eftir barnaverndarlógini, sum ikki kunnu leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina
- Avgerðir hjá Heilsutrygd og Tilskotsnevndini eftir lóg um almenna heilsutrygd
- Avgerðir hjá kommunum eftir lóg um heimatænastu, eldrarøkt v.m.

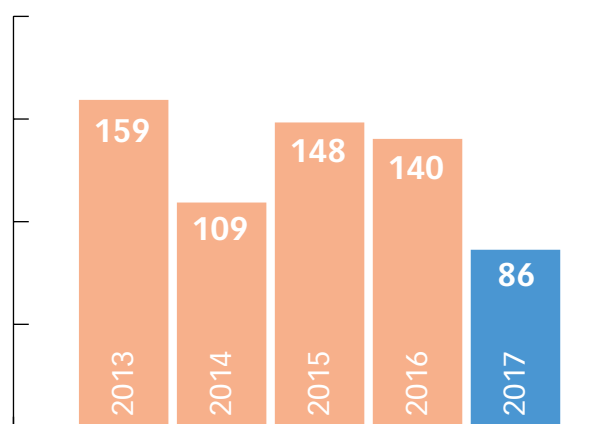
MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 komu 86 nýggjar kærur til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Hetta eru nógv færri enn árið frammanundan, tá 140 kærur vórðu móttiknar. Kærutalið hevur ligið um 139 í miðal tey síðstu 5 undanfarnu árinum og tí kann sigast, at kærutalið er ógvuliga lágt í ár.

Býtið av innkomnum kærur er líkt undanfarnum árum. Soleiðis eru flestu kærurnar sum vant um avgerðir eftir forsorgarlógini. Næst eftir hesum eru tað kærurnar um tillutan og hækkan av fyritiðarpensjón. Kærur um dagpengar eru triðflestar í tali hetta árið.

Í ár var fyrsta kæra móttikin eftir lóg um familjuískoyti, sum kom í gildi í desember 2015. Endamálið við lógini er at bøta um figgjarligu korini hjá barnafamiljum, ið hava lágar inntøkur og hava trong figgjarlig kor.

MÓTTIKIN MÁL SÍÐSTU 5 ÁRINI

BÝTIÐ AV MÓTTIKNUM MÁLUM

	2015	2016	2017
Barnagjaldslógin	5	3	2
Barnaverndarlógin	2	5	2
Dagpeningalógin	15	26	11
Dagstovnalógin	1	1	1
Forsorgarlógin	50	37	29
Fyritiðar- og fólkapensjónsmál, ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.	18	14	5
Fyritiðarpensjónsmál, tillutan, hækkan v.m.	20	20	14
Heilsutrygd	1	6	3
Innlit	3	1	1
Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk	22	15	10
Lóg um barnatannrøkt	1	-	1
Lóg um familjuískoyti	-	-	1
Lóg um heimatænastu v.m.	5	4	2
Sjúkrahúslógin	5	6	2
Stuðul til upphaldspening	-	2	2
Í alt	148	140	86

AVGREIDD MÁL

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum hevði 11 fundir í 2017 og avgreiddi 75 mál. Talið er á væl lægri støði enn bæði undanfarnu árin, tá ávikavist 164 og 138 mál vórðu avgreidd. Lága avgreiðslutalið kemst av, at nógvar færri mál eru móttikin hetta árið.

Avgerðir eftir forsorgarlógini eru flestar í tali í 2017. Hesum á baki koma avgerðir um tillutan og hækkan av fyritiðarpensjón. Síðani eru tað mál eftir dagpeningalógini og lógini um arbeiðsfremjandi tiltøk, sum fylla mest.

Triðja árið á rað er bólkurin “lóg um heimatænastu v.m.” við í uppgerðini av avgreiddum málum, tá tað nú eru trý ár liðin, síðani eldraðkið varð lagt til kommunurnar at umsita.

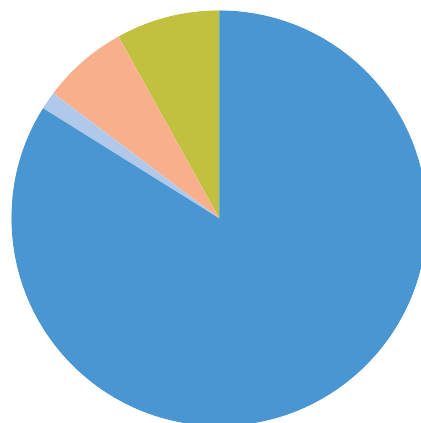
BÝTIÐ AV AVGREIDDUM MÁLUM

	2015	2016	2017
Barnagjaldslógin.....	6	3	-
Barnaverndarlógin.....	2	6	2
Dagpeningalógin.....	15	26	10
Dagstovnalógin.....	1	1	-
Forsorgarlógin.....	45	48	20
Fyritiðar- og fólkapensjónsmál, ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.....	17	15	6
Fyritiðarpensjónsmál, tillutan, hækkan v.m.....	17	29	14
Heilsutrygd.....	1	2	6
Innlit.....	3	1	-
Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk.....	20	21	10
Lóg um barnatannrøkt.....	1	-	1
Sjúkrahúslógin.....	4	8	1
Stuðul til uppihaldspening.....	1	1	3
Lóg um heimatænastu v.m.....	5	3	2
Í alt.....	138	164	75

AVGREIÐSLAN

Av teimum 75 avgreiddum málunum var býtið millum myndugleikarnar soleiðis; at Almannaverkið átti 63 mál, Sjúkrahúsverkið 1 mál, kommunurnar 5 mál og Heilsutrygd 6 mál.

Almannaverkið	63
Sjúkrahúsverkið	1
Kommunurnar	5
Heilsutrygd	6

ALMANNAVERKIÐ

Verður alt økið hjá Almannaverkinum tikið undir einum sæst, at prosentparturin av avgerðum hjá Almannaverkinum, sum vórðu staðfestar í 2017, er 67% og harvið tað sama sum árið frammanundan.

Prosentparturin av avgerðum hjá Almannaverkinum, sum eru broyttar, er hækkaður í mun til undanfarna árið og er 18% í 2017. Árini frammanundan var prosentparturin av avgerðum, sum vórðu broyttar ávikavist 10% í 2016 og 14% í 2015.

Parturin av heimvístum málum er lækkaður í mun til undanfarna árið og er 5% í 2017. Í 2016 var parturin av heimvístum málum 7% og í 2015 9%.

Parturin av málum, sum fullu burtur, áðrenn kærunevndin hevði tikið støðu til kærana, er 10% í 2017 og sostatt lægri enn í 2016 og í 2015, tá parturin av burturfalnum málum var 16%.

Kæur, sum falla burtur, eru í høvuðsheitum kæur, sum verða tiknar aftur, tí Almannaverkið í sambandi við kæruviðgerðina hevur endurskodað málið og er komið

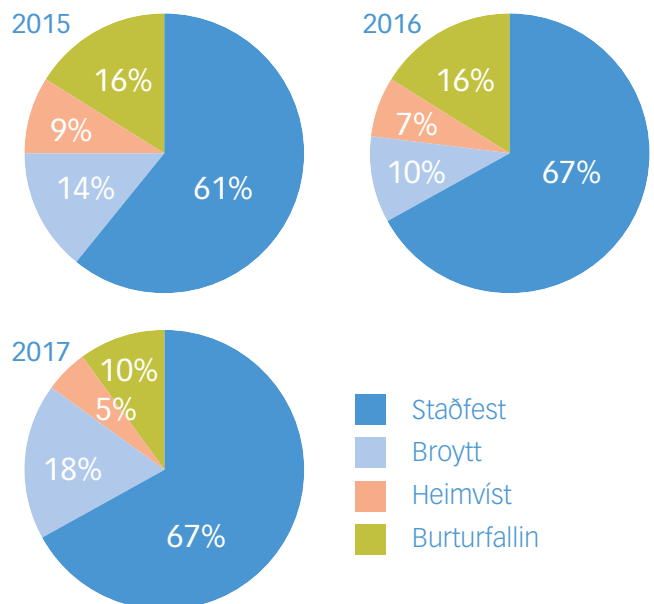
til annað úrslit t.v.s. broytt ta upprunaligu avgerðina, sum varð kærð. Tað er jálígt, at Almannaverkið leggur seg eftir sjálv at endurskoða avgerðir sínar, tá tær eru kærðar, m.a. tí Almannaverkið á hendan hátt eisini skjótari tillagar avgerðir sínar í mun til nýggjar avgerðir frá Kærunevndini í almanna- og heilsumálum. Men best er sjálvandi, um tað er parturin av staðfestum avgerðum, sum er høgt, tí hetta merkir, at borgarin hevur fingið eina rætta avgerð beinanvegin.

Verða burturfalnu málini eisini roknað við í jálíga partin hjá Almannaverkinum, so verður hesin parturin 77% í 2017, sum er nakað lægri enn undanfarna ár, tá hetta hetta lá á 83%, men tað sama um í 2015.

Avgerðirnar, sum verða broyttar ella heimvístar, mynda tey mál, sum ikki eru nøktandi viðgjørð. Hetta er fyri alt økið tilsamans 23% av málunum í 2017 og nakað hægri enn undanfarna ár, tá hetta var 17%, men tað sama sum í 2015.

	2015	2016	2017
Staðfest	69	87	41
Broytt	16	13	11
Heimvíst	10	9	3
Burturfallin	18	21	6
Avvíst	-	1	1
Kærufreist	7	11	1
Uppafturtøka	1	1	-
Í alt	121	143	63

GEVIÐ GÆTUR! Í uppgerðini er í mun til % sæð burtur frá avvístum málum, málum um kærufreist og málum um uppafturtøku. Fyri 2017 er % tí roknað út frá 61 málum.

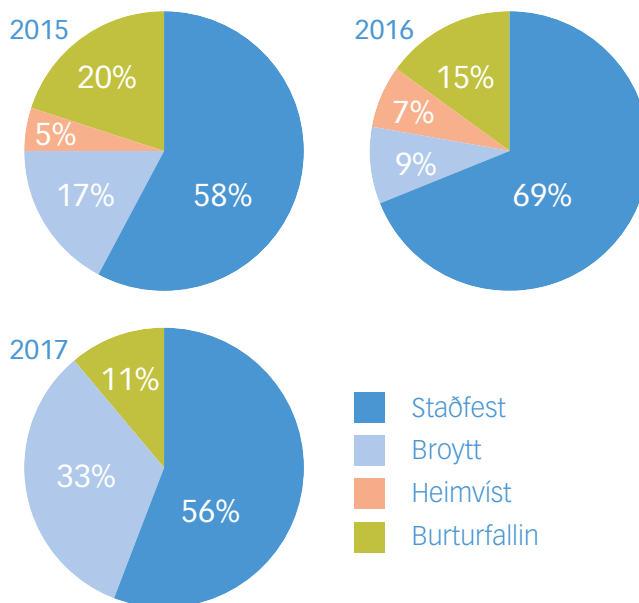
PROSENTBÝTIÐ

Í uppgerðini viðvíkjandi Kærunevndini í almanna- og heilsumálum hava vit ikki bert víst á, hvussu nógvar avgerðir eru ávikavist staðfestar, broyttar v.m., men hava eisini víst á, hvussu nógvar hetta svarar til í prosentum av avgreiddum málum. Vit hava gjørt hetta, tí tað er lættari at samanbera frá einum ári til annað, tá broytingarnar eru gjørðar upp í prosentum. Tað er tó greitt, at broytingar í prosentbýtinum skulu takast við fyrivarni, serliga tá hugt verður eftir einstøku lógarøkjunum, tí talan er um so fá mál, at heilt fáar avgerðir kunnu hava avgerandi ávirkan á tøluni.

FORSORGARMÁL

	2015	2016	2017
Staðfest	24	31	10
Broytt	7	4	6
Heimvíst	2	3	-
Burturfallin	8	7	2
Avvíst	-	1	1
Kærufreist	3	2	1
Uppafturtøka	1	-	-
Í alt	45	48	20

Avgerðirnar eftir forsorgarlógini fevna við og snúgva seg m.a. um uppihaldshjál, bútilboð og hjálparráð. Frá 1. januar 2015 bleiv møguligt at søkja um endurvenjing sambært lógini og er hetta tí eisini vordin ein partur av hesum avgerðum.

Sclerosusjúklingur søkti um endurvenjing orsaka avleiðingum av sjúkuni

Kærarin søkti um endurvenjing orsakað sclerosu, sum serliga hevði rakt gonguførleikan. Kærarin helt uppá, at tørurin á endurvenjing var at meta sum endurvenjing og ikki viðlíkahaldsvenjing.

Almannaverkið sýtti kæranum endurvenjing sambært § 29 í forsorgarlógini, vísandi til læknaugu upplýsingarnar og frágreiðingina frá kæranum m.a. um, at heilsustøðan hjá kæranum hevði verið stationær í 3 ár og at kærarin við endurvenjingini ynskti at megna at ganga nøkur fet og gerast meir sjálvbjargin í sínum flytingum. Kærarin var væl nøgdur við dagin annars og ta hjál, hann fekk frá hjúnafelaga sínum og tey ynsktu ikki at fáa trivnaðartænastu frá Almannaverkinum annars, eiheldur heimahjál frá kommununi. Almannaverkið metti tað vera trupult at endurvenja til størri sjálvbjargni, soleiðis at kærarin fekk minni tørv á hjál frá Almannaverkinum.

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum viðmerkti vísandi til, at kærarin skjótt gjørdist 66 ár, at umsóknin varð viðgjørð í mun til treytina um tað kann væntast, at kærarin fer at klára seg uttan hjál ella við minni hjál frá Almannaverkinum orsaka endurvenjing. Og vísti síðani á, at forsorgarlógin fevnir ikki um fyrirbyrgjandi venjing og viðlíkahaldsvenjing.

Kærunevndin metti vísandi til diagnosu, heilsustøðu og málsupplýsingarnar annars, at endurvenjingin møguliga kundi metast at betra um flytiførleikan hjá kæranum, men tó ikki í ein tílíkan mun, at hann fór at klára seg uttan hjál ella við minni hjál frá Almannaverkinum og tí var ikki grundarlag fyri at veita endurvenjing sambært forsorgarlógini.

LÓG UM ARBEIÐSFREMJANDI TILTØK

	2015	2016	2017
Staðfest	11	10	7
Broytt	3	3	1
Heimvíst	3	1	1
Burturfallin	3	5	1
Kærufreist	-	2	-
Í alt	20	21	10

Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk, sum kom í gildi 1. januar 2013, fevnir m.a. um arbeiðsbúgving og tillagað størv. Talan er í stóran mun um eina kodificering av galdandi rætti sambært fyrrverandi ásetingum í forsorgarlógini.

Tað, sum eyðkennir lógina, er, at hon í stóran mun er regluásett og tí ikki loyvir rúm fyri meting eins og eftir fyrrgaldandi ásetingum sambært forsorgarlógini.

Arbeidsbúgvingarstuðul til læraraútbúgving

Kærarin søkti um stuðul til útbúgving sum lærari. Hann hevði diskusprolaps, sum gjørdi, at hann ikki kundi arbeiða líkamligt arbeiði.

Upplýst var, at tá hann søkti um stuðul til læraraútbúgvingina, søkti hann eisini inn á námsfrøðing sum annað val.

Hann slapp inn á námsfrøðiútbúgvingina, men hesa útbúgving vildi Almannaverkið ikki stuðlað og jættaði honum einans stuðul til læraraútbúgvingina.

Almannaverkið metti, at arbeiði sum námsfrøðingur ikki var sambæriligt við hansara ryggtrupulleikar. Grundgevingin var, at tá ið eitt av endamálunum við stuðlinum sambært viðmerkingunum til § 8 í LAT m.a. er, at góð útlit eru fyri at stuðul til menning av arbeiðsførleikanum hevur við sær arbeiðsligt og fult fíggjarligt sjálvbjargni er tað umráðandi, at stuðulin gevur atgongd til so mong arbeiði sum gjørligt innan

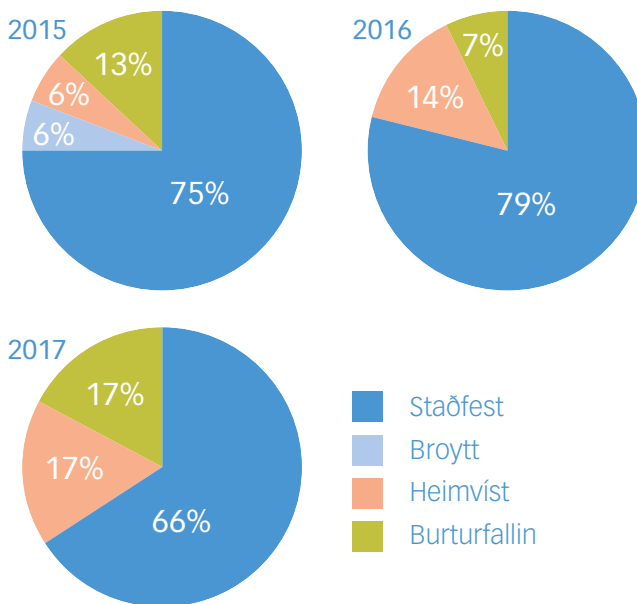
fakøkið, ið stuðul verður veittur til. Almannaverkið metti, at arbeiðini innan námsfrøði ikki eru mong í tali, umframt at kærarin skal hava fleiri arbeiðsroyndir innan fakøkið, innan hann er kappingarførur til tey størv, ið ikki eru líkamliga krevjandi.

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum broytti avgerðina hjá Almannaverkinum, vísandi til, at tað eru fleiri starvsgreinar innan námsfrøðiútbúgvingina, sum ikki eru líkamliga krevjandi og tað annars ikki er víst á viðurskipti, ið metast kunnu tarna kæraranum at megna útbúgvingina og starvsgreinar í mun til hesa, sí § 10 í LAT. Kærunevndin viðmerkti eisini, at avgerandi fyri stuðli er, hvørt kærarin kann sigast at hava fortreytir at megna arbeiðsbúgvingina, t.e. bæði útbúgving og at virka í viðkomandi starvsgrein uttan mun til møguligar strukturtrupulleikar, tí sambært § 10, stk. 6 í LAT er forboð fyri at taka atlit til fáar arbeiðsmøguleikar í einum øki og møguligt langtíðar arbeiðsloysi orsakað hesum.

FYRITÍÐAR- OG FÓLKAPENSJÓN *(ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.)*

	2015	2016	2017
Staðfest	12	11	4
Broytt	1	-	-
Heimvíst	1	2	1
Burturfallin	2	1	1
Kærufreist	1	1	-
Uppafturtøka	-	-	-
Í alt	17	15	6

Eins og í hinum bólkunum er talið av kærnum í hesum bólki lágt hetta árið. Ein av hesum kærnum snúði seg um brotpensjón til pensjónist búsitandi í øðrum norðurlandi.

Brotpensjón afturvirkandi

Kærarin, sum var 91 ár og flutti úr Føroyum og hevði verið búsitandi í einum norðurlandi síðani 1954, søkti um fólkapensjón afturvirkandi frá tá hann gjørdist fólkapensjónistur.

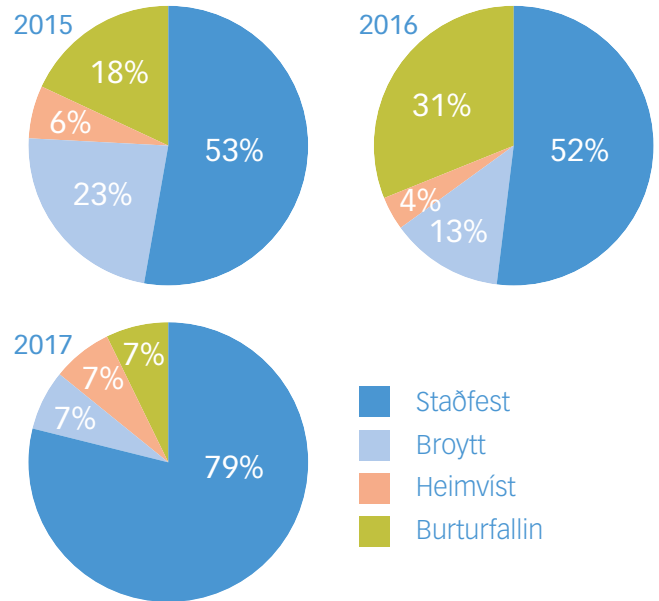
Almannaverkið játtaði kæraranum fólkapensjón, t.e. brotpensjón sambært almannapensjónslógini, men hetta frá 1. mai 2016.

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum staðfesti avgerðina hjá Almannaverkinum og vísti m.a. á, at sambært almannapensjónslógini hava persónar rætt til fólkapensjón, sum hava fylt 67 ár, men at játtan er fortreytað av umsókn og hetta frá 1. í mánaðinum eftir at umsóknin er játtað. Tá umsóknin var móttikin 20. apríl 2016, kundi brotpensjónin í fyrsta lagi játtast frá 1. mai 2016.

FYRITIÐARPENSJÓN *(tillutan, hækkan v.m.)*

	2015	2016	2017
Staðfest	9	12	11
Broytt	4	3	1
Heimvíst	1	1	1
Burturfallin	3	7	1
Kærufreist	-	4	-
Uppafturtøka	-	1	-
Í alt	17	29	14

Kæurnar um fyritiðarpensjón hetta árið snúðu seg í høvðusheitum um tillutan og hækkan av pensjón, meðan triggjar kærur snúðu seg um, frá hvørjum tíðspunkti kærarin hevði rætt til pensjón.

Giftur persónur kann ikki varðveita rættin til fyritiðarpensjónsupphædd sum stakur

Í eini kærur hetta árið var spurningurin, um kærarin kundi varðveita rættin til fyritiðarpensjónsupphædd sum stakur, hóast hann var blivin giftur. Kærarin vísir m.a. á, at hjúnafelegi hansara hvørki hevur uppihalds- ella arbeiðsloyvi og av tí at hann ikki er førur fyri at fara út á arbeiðsmarknaðin, eru teirra livikor sera vánalig í lötuni og hann klárar illa at forsyrgja teimum báðum við eini so skerdari pensjón.

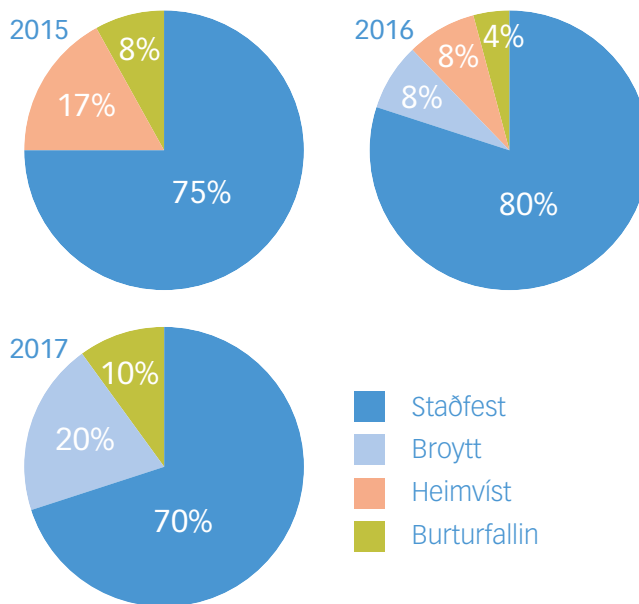
Kærunevndin viðmerkti, at pensjón verður umroknað í árinum, um broytingar henda í teimum persónligu viðurskiftunum, harímillum hjúnabandsstöðu.

Tá upplýst var í málinum, at kærarin var vorðin giftur og áseting um umrokning ikki nevnið, at atlit skal takast til, hvat hjúnafelegin móguliga forvinnur, men ivaleyst er at staðfesta at viðkomandi er blivin giftur, var ikki grundarlag at seta avgerðina hjá Almannaverkinum um lækking av upphæddum til fyritiðarpensjónina hjá kæraranum til viks.

DAGPENINGUR

	2015	2016	2017
Staðfest	9	20	7
Broytt	-	2	2
Heimvíst	2	2	-
Burturfallin	1	1	1
Kærufreist	3	1	-
Í alt	15	26	10

Hetta árið vóru munandi færri dagpeningamál enn undanfarna ár. Men býtið av málum er tað sama sum undanfarnu árin, við tað at aftur í ár eru kærur um “fráboðanarfreist”, ið eru yvirumboðaðar í hópinum.

Dagpening fyri leygardag

Ein kæra snúði seg um, um kærarin hevði rætt til dagpening fyri ein leygardag.

Upplýst var í málinum, at kærarin var sjúkur ein leygardag, tá hann átti at arbeiða sambært vaktarskipan.

Almannaverkið sýtti dagpening og visti m.a. á, at dagpeningaveitingin í mesta lagi er 80% av lønini millum Føroya Arbeidsgevarafelag og Føroya Arbeidarafelag iroknað viðbøtur og við tí í lóg ásetta vikutímatalinum hjá ófaklærdum, runda upp til nærmastu heilu

krónuupphædd. Og vikutímatalið hjá ófaklærdum er 40 tímar, 8 tímar um dagin frá mánadegi til og við friggjadag.

Kærunevndin viðmerkti, at dagpeningalógin ásetir, at allur lønarmissur verður endurgoldin, men tó í mesta lagi 80% av galdandi sáttmála millum Føroya Arbeidarafelag og Føroya Arbeidsgevarafelag og metti tí, at grundarlag ikki var fyri at sýta dagpening fyri ein arbeidsdag, sum var ein leygardag.

BARNAGJALDSLÓGIN

	2015	2016	2017
Staðfest	4	2	-
Broytt	1	1	-
Burturfallin	1	1	-
Í alt	6	4	-

Málini snúgva seg um serligt barnaískoyti, forskotsvísa rindan av barnapeningi og gjald til børn, tá einans annað av foreldrunum livir, umframt til faðir- og móðurleys børn o.fl. Á hesum øki eru bert fáar kærur árliga. Hetta árið var ongin kára.

STUÐUL TIL UPPHALDSPENING

	2015	2016	2017
Staðfest	-	1	2
Broytt	-	-	1
Burturfallin	1	-	-
Í alt	1	1	3

Innihaldsliga snúgva hesi mál seg serliga um umsóknir um stuðul til upphaldspening, sum eru sýttar, tí tær eru innkomnar eftir, at freistin at søkja stuðul er farin og um avmarkingina av stuðlinum, har stuðul verður veittur av goldnum upphæddum, sum fer upp um vanliga árliga barnagjaldið fyri eitt barn. Rindar persónurin bert vanliga árliga gjaldið fyri eitt barn, verður stuðul ikki latin.

Í eini kærur varð søkt um stuðul fyri goldnan upphaldspening fyri árið 2015. Tá umsóknin var innkomin eftir umsóknarfreistin var farin, staðfesti kærunevndin avgerðina hjá Almannaverkinum um sýtan av stuðli.

KOMMUNURNAR

Partar av avgerðunum, sum kommunurnar taka eftir dagstovnalógini, barnaverndarlógini og lóg um barna- og ungdómstannrøkt kunnu kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Kommunurnar taka eisini avgerðir eftir “lóg um heimatænastu v.m.” og triðja árið á rað kunnu hesar avgerðir kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum.

LÓG UM HEIMATÆNASTU V.M.

	2015	2016	2017
Staðfest	2	1	-
Broytt	1	-	1
Heimvíst	1	1	-
Burturfallin	-	1	-
Avvíst	-	-	1
Kærufreist	1	-	-
Í alt	5	3	2

Tað vóru bert 2 kærur eftir “lóg um heimatænastu v.m.” í 2017.

Ansingarsamsýning

Tann eina av hesum kærnum snúði seg um uppsøgning av ansingarsamsýning, har kærarin ansaði hjúnafelegu sínum.

Kærunevndin vísti á, at soleiðis sum málið var lýst fyri nevndini, var staðfest, at ansaði hevur tørv á støðugari hjáveru, men kommunan hevur bert veitt tilboð í mun til røktarpartin.

Kommunan vísti á, at skipanin við ansingarsamsýning er soleiðis, at tað er kommunan, ið hevur ábyrgd at veita røkt v.m. til eldri borgarar. Kommunan ger av, hvussu hon røkir hesa ábyrgd, t.d. antin við at veita heimatænastu ella við at ansari verður settur at røkja uppgávuna fyri kommununa. Høvuðsreglan er tí, at um heimatænasta verður veitt, verður ansingarsamsýning ikki eisini veitt. Undantikið er, at ansingarsamsýning kann veitast, hóast heimatænastan eisini verður veitt, tá talan er um sera røktarkrevjandi persón.

Kærunevndin tók undir við sjónarmiðinum hjá kommununi um meginregluna, men metti, at spurnartekin kundi setast við, hví kommunan bert fyrihelt seg til røktina og ikki tók atlit til, at ansaði hevur demens og sostatt tørv á støðugari hjáveru. Og kærunevndin viðmerkti, at samsvar ikki var millum tað tilboð – uppá 44 minuttir um dagin – sum heimatænastan veitti og tann tørvin sum ansaði hevur, vísandi til, at ansaði hevur alzhimers og er komin langt í sjúkuni.

Kærunevndin metti avgerðina hjá kommununi at steðga ansingarsamsýningini til kæraran á tí grundarlagi, at heimhjálp kemur inn uml. 44 minuttir um dagin, vera skeiva.

BARNAVERNDARLÓGIN

	2015	2016	2017
Staðfest	-	2	-
Broytt	-	-	-
Heimvíst	2	1	-
Burturfalín	-	-	2
Avvíst	-	2	-
Steðgandi virknaður	-	1	-
Í alt	2	6	2

Innihaldsliga eru málini eftir barnaverndarlógini ógvuliga ymisk og snúgva seg m.a. um avgerðir hjá Fosturforeldraskipanini um val av fosturforeldrum. Eisini kunnu málini vera um avgerðir hjá barnaverndarnevndunum um t.d. íverksetan av fyrirbyrgjandi fyriskipan við samtykki frá tí, ið hevur foreldramyndugleikan, t.d. sálarfrøðiliga ella aðra hósandi hjálp til barnið og/ella familjuna. Í ár vóru tvær kærur sambært hesi lóg, men báðar vórðu afturkallaðar.

LÓG UM BARNA- OG UNGDÓMSTANNRØKT

	2015	2016	2017
Avvíst	-	-	1
Staðfest	1	-	-

Á hesum øki eru bert fáar kærur árliga. Hetta árið var bert ein kæra og hendan varð avvíst.

DAGSTOVNALÓGIN

	2015	2016	2017
Staðfest	1	-	-
Broytt	-	-	-
Heimvíst	-	-	-
Avvíst	-	1	-
Í alt	1	1	-

Kærur á hesum øki snúgva seg um ansing vegna serligan tørv. Kommunurnar veita tilboð orsakað serligum tørv, meðan landið veitir tilboð orsakað heilt serligum tørv. Tá ivamál er, um barn er fevnt av § 5 í dagstovnalógini ella um Almannaverkið skal veita tilboð, er tað Almannaverkið, sum tekur avgerð eftir tilmæli frá óheftari nevnd, sbt. § 32d í forsorgarlógini. Um kærarin síðani er ósamdur í avgerðini hjá Almannaverkinum, kann hon kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Á hesum øki eru bert fáar kærur árliga. Hetta árið var ongin kæra.

SJÚKRAHÚSVERKIÐ

	2015	2016	2017
Staðfest	3	7	1
Broytt	-	-	-
Heimvíst	-	1	-
Burturfallin	1	-	-
Avvíst	1	-	-
Í alt	5	8	1

Tað var bert ein kára í hesum bólki í ár og hendan snúði seg um endurgjald fyri sjúkuviðgerð. Kærurnar snúgva seg annars um fylgjara í sambandi við sjúkuviðgerð uttanlands og um ókeypissjúkuviðgerð uttanlands.

HEILSUTRYGD

	2015	2016	2017
Staðfest	-	-	-
Broytt	-	-	-
Heimvíst	-	1	4
Burturfallin	1	-	1
Kærufreist	-	-	-
Avvíst uppáfturtøka	-	1	1
Innlit	-	1	-
Í alt	1	3	6

Seks kærur um avgerð viðvíkjandi heilsutrygd vóru í 2017.

Spurningurin var í øllum fyra heimvístu málunum, um kærarin kundi frítakast fyri heilsutrygdargjaldi vísandi til Norðurlenska sáttmálan um sosiala trygd og vísandi til, at hann hevði goldið til aðra heilsutrygdarskipan í norðurlandi, sum hann arbeiðir í, men ikki býr í. Kærarin visti á rokning uppá heilsutrygdargjald.

Kærunevndin avgjórði at heimvísa málið til stöðutakan av, hvørt rindast skal til føroysku heilsutrygdarskipanina, har viðkomandi býr ella eina norðurlenska heilsutrygdarskipan, har viðkomandi arbeiðir.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Í 2017 var miðal viðgerðartíðin hjá Kærunevndini í almanna- og heilsumálum knappar 4 mánaðir (3 mánaðar og 28 dagar). Hetta er 2 dagar longri enn miðal viðgerðartíðin í 2016.

Ein miðal viðgerðartíð á knappar 4 mánaðar er stutt, tá hugsað verður um, at viðgerðartíðin verður roknað frá tí, at kæraran er innkomin á Kærustovnin, til hon er avgreidd á fundi. Tað vil siga, at tíðin, sum fer til um-mælis, hoyring og innheintan av upplýsingum annars, er partur av viðgerðartíðini.

5/SKATTA- OG AVGJALDSKÆRUNEVNDIN

NEVNDIN

Í Skatta- og avgjaldskærunevndini sita:

- Alfred Petersen, advokatur og formaður
- Rannvá Sólheim, lögfrøðingur
- Albert Thomassen, roknskaparkønur
- Heri á Rógvi, búskaparfrøðingur
- Susanne Nielsen, figgjarleiðari

VIÐGERÐARØKIÐ

Skatta- og avgjaldskærunevndin viðger kærur um:

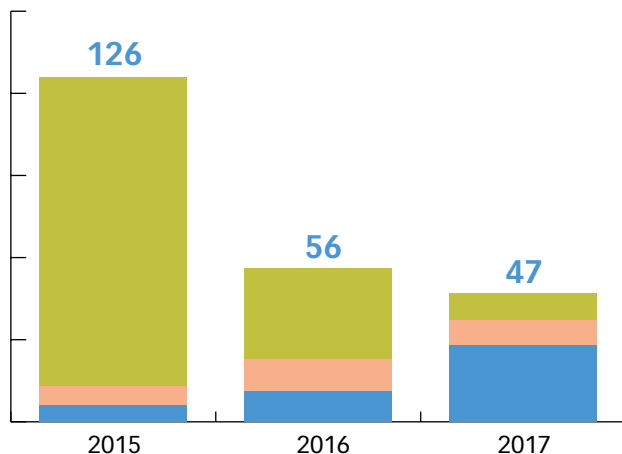
- Avgerðir hjá TAKS um skatt, toll og meirvirðisgjald
- Avgerðir hjá Akstovuni um avgjald við skrásetingargjald á motorakförum

MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 eru 47 kærur latnar Skatta- og avgjaldskærunevndini. Av hesum eru 28 kærur innan skattaøkið, 9 kærur eru innan mvg- og avgjaldsøkið og 10 kærur viðvíkja øðrum økjum, herundir serliga skylduni at rinda eftirløn av b-inntøku frá arbeiði uttanlands.

Nakað færri kærur eru móttiknar í 2017 enn í 2016, og býtið er eisini nakað øðrvísi, hetta tí at kærurnar um eftirløn gerast alsamt færri, serliga í mun til 2015, tá ið sera nógvur kærur um eftirløn vóru.

MÓTTIKIN MÁL SÍÐSTU 3 ÁRINI

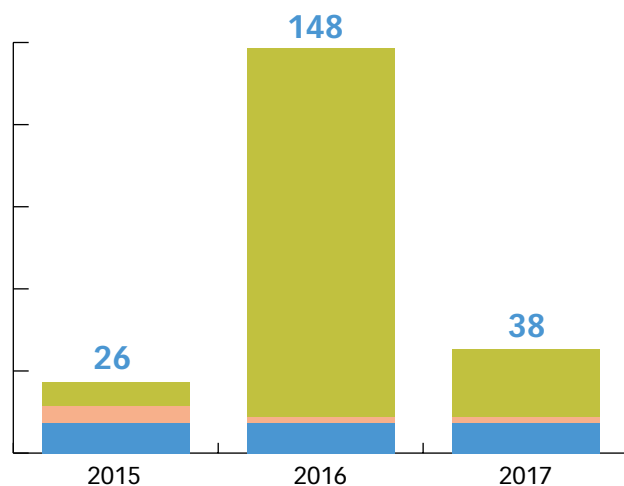
- Skattaøkið
- Mvg- og avgjaldsøkið
- Annað

AVGREIDD MÁL

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevði 7 vanligar fundir í 2017. Tilsamans vóru 38 mál avgreidd í 2017, meðan talið av avgreiddum málum í 2016 og 2015 var ávikavist 148 og 26.

Stóri vøksturin í talinum av avgreiddum málum í 2016, var ein avleiðing av nógvu kærnum um eftirløn, ið vóru móttiknar í 2015, í kjalarvørrinum av lógarbroytingum á eftirlønarøkinum. Í 2017 er talið av avgreiddum málum á einum heldur vanligari støði.

AVGREIDD MÁL SÍÐSTU 3 ÁRINI

- Skattaøkið
- Mvg- og avgjaldsøkið
- Annað

BÝTIÐ AV AVGREIDDUM MÁLUM

Í 2017 eru 11 kærur um skatt og 2 kærur um mvg, og býtið av avgreiddum málum er í mun til hetta ógvuliga líkt árunum frammanundan. Býtið millum skatt og mvg kann skifta frá ári til árs, og er tað púra vanligt. Onki serligt er heldur at viðmerkja í mun til hetta í 2017.

Annars varð árið 2016 serliga merkt av mongu kærnum um eftirløn, ið fylti nógv tann størsta partin av arbeiðinum hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini í 2016. Í 2017 hevur hetta arbeiði fyllt munandi minni.

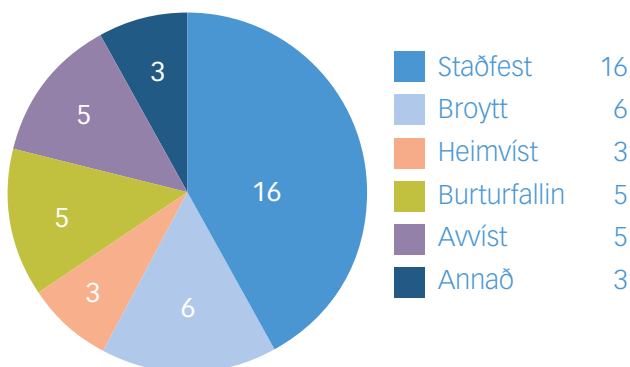
BÝTIÐ AV AVGREIDDUM MÁLUM

	2015	2016	2017
Skattur.....	11	13	11
Stuðulslogirnar.....	0	0	0
Sekt eftir § 104 í skattalógini	0	0	1
Meirvirðisgjald.....	6	2	2
Lønarhæddaravgjald.....	0	0	0
Skrásetingargjald á motorakførum.....	0	1	2
Tollur og onnur avgjöld	3	4	5
Kærufreist, málsræði v.m.....	1	4	4
Mótrokning.....	1	1	0
Uppafturtøka	3	1	0
Annað (m.a. eftirløn o.a.).....	1	122	13
Í alt.....	26	148	38

AVGREIÐSLAN

Av 38 avgreiddum kærumálum eru 16 kærumál staðfest av nevndini. Tað er sostatt minni enn helmingurin av málunum, ið eru staðfest. Hetta er í tráð við árinum frammanundan 2016, ið varð sermerkt vegna óvanliga nógvu málum um eftirløn.

Um nakað serligt skal sigast um árið 2017, so kann sigast, at lutvíst fleiri avgerðir eru broyttar, enn undanfarin ár. Ilt er at meta um, hvørt nøkur serlig orsök er til hetta.

TAKS

Av teimum 38 kærnum, sum eru avgreiddar í 2017, eru 29 kærur um avgerðir hjá TAKS. Helmingurin av avgerðunum hjá TAKS eru staðfestar, meðan 4 avgerðir eru annaðhvørt broyttar ella heimvístar.

	2015	2016	2017
Staðfest	8	125	14
Broytt	1	4	1
Partvís broytt	1	0	0
Heimvíst	0	2	3
Burturfallin	5	6	5
Avvíst	1	3	4
Afturkallað	0	0	2
Kærufreist	1	3	0
Annað	3	1	0
Í alt	20	20	29

KOMMUNALU SKATTAKÆRUNEVNDIRNAR

Tað vóru 7 kærur um avgerðir hjá Kommunalu Skattakærunevndunum í 2017.

Í 2017 eru bert 2 avgerðir hjá kommunalu skattakærunevndunum staðfestar, meðan 4 eru broyttar og ein er avvíst.

	2015	2016	2017
Staðfest	3	2	2
Broytt	1	0	4
Partvís broytt	0	0	0
Heimvíst	1	0	0
Burturfallin	1	1	0
Avvíst	0	0	1
Í alt	6	3	7

AKSTOVAN

Tvær kærur vóru um avgerðir hjá Akstovuni í 2017. Onnur avgerðin hjá Akstovuni varð broytt, meðan hitt málið varð afturkallað.

SERLIGT MÁL

Viðvíkjandi málum av serliga stórum týðningi kann upplýsast, at í 2017 hava verið onkur mál, sum kunnu vísast á, sum verandi serliga áhugaverd. Skal okkurt takast framum annað, so er málið um uppafurtøku av skattaálíkning og hugtakið “rímilig tíð” í § 25b, stk. 3 í lógini um skattafyrisiting nærliggjandi at nevna.

Uppafurtøka av skattaálíkning, sbrt. § 25b í lógini um skattafyrisiting

Kært varð um, at TAKS hevði uppafurtikið skattaálíkning og hækkað inntøkuna hjá kæraranum. TAKS varð av triðjapersoni gjørt varug við, at kærarin hevði móttikið gávur frá persóni, ið ikki var í upp- og niðurstigandi linju, og sum ikki varð givin upp til skattningar. Gávarnar, ið hetta málið snúði seg um, vóru ikki av tilíðum slag, sum nevndar í § 29, nr. 3 í skattalógini, og vóru tiskil ikki undantiknar at verða roknaðar sum partur av skattskyldugu inntøkuni hjá kæraranum, sbrt. § 25 í skattalógini.

TAKS metti málið verða fevnt av undantakinum til meginregluna um uppafurtøku í § 25b í lógini um skattafyrisiting, og metti seg tiskil hava heimild at uppafurtaka skattaálíkningina hjá kæraranum longur aftur í tíð, enn meginreglan annars loyvir.

Treytirnar, ið skulu vera loknar, fyri at vera fevndur av undantakinum í § 25b, nr. 4 er, at hin skattskyldugi ella annar hansara vegna við vilja ella av stórum ósketni hevur verið atvold til, at skattamyndugleikarnir hava gjørt eina skattaálíkning á einum skeivum ella ófullfiggjaðum grundarlagi, umframt at treytin í § 25b, stk. 3, ið ásetur, at skattaálíkning eftir undantøkunum í § 25b, nr. 1-6 einans kann gerast, um myndugleikin hevur fráboðað, ella skattgjaldarin hevur sett fram áheitan um uppafurtøku innan rímiliga tíð eftir, at myndugleikin ávikavist skattgjaldarin hevur fingið kunnleika til tey viðurskifti, sum grundgeva fráboðanina ella áheitanina, skal vera lokin.

Fyrsta treytin fyri, at TAKS kann uppafurtaka skattaálíkningina sbrt. § 25b, nr. 4 í lógini um skattafyrisiting er, at kærarin við vilja ella av stórum ósketni hevur verið atvoldin til, at skattamyndugleikarnar hava gjørt eina skattaálíkning á einum skeivum ella ófullfiggjaðum grundarlagi. Hóast einki í málinum

bendi á, at kærarin við vilja hevur verið atvoldin til skeivu skattaálíkningina, so má ófullfiggjaða grundarlagið, ið upprunaliga skattaálíkningin er grundað á, í minsta lagi tilskilast grovum ósketni frá tí skattskylduga. Hendan metingin av ósketninum er bygd á eina heildarmeting, har stórir dentur millum annað verður lagdur á greidleikan á lógarverkinum á økinum, sum í hesum føri viðvíkjandi hvørt gávarnar eru skattskyldugar ella ikki, má sigast at vera heilt greiður, og grundleggjandi meginregla. Tað áliggur skattaborgarum ein skylda, at vísa viðurskiftum sínum ein ávísan ans, soleiðis at ein í minsta lagi er varugur við tey grundleggjandi viðurskifti, ið viðkoma einum sjálvum, ella at leita sær hjálp hesum viðvíkjandi, til dømis hjá skattamyndugleikunum.

Seinna treytin fyri uppafurtøku av skattaálíkning, sbrt. § 25b, nr. 4 í lógini um skattafyrisiting, er at finna í § 25b, stk. 3, og viðvíkur hon skyldini hjá, í hesum førinum, myndugleikanum, at fráboða uppafurtøkuna innan rímiliga tíð eftir, at myndugleikin hevur fingið kunnleika til tey viðurskifti, sum grundgeva fráboðanina. Í hesi treyt eru tveir liðir, ið skulu greinast nærri. Teir eru, nær myndugleikin fær kunnleika til viðurskiftini, ið grundgeva fráboðanini, og hvat í ítøkiliga málinum er at skilja sum rímilig tíð.

Sambært frágreiðingini hjá TAKS í málinum, so móttók TAKS í november 2012 upplýsingar um viðurskiftini.

Málið varð ikki skrásett fyrr enn síðst í mai 2013, men vegna m.a. summarferiu og stóra arbeiðsbyrðu, so byrjar viðgerðin av málinum nakað eftir summarferiuna. Fyrsta skrásetta viðgerðin av málinum er í oktober 2013, also næstan eitt ár eftir, at TAKS av fyrstan tíð fekk kunnleika til viðurskiftini, ið grundgeva fráboðanina.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Míðal viðgerðartíðin í 2017 var uml. 6 mánaðar, og er hetta áleið hálvan mánað longri enn árið frammanundan. Broytingar í starvsfólkaviðurskiftum hjá Føroya Kærustovni eru m.a. orsök til longdu viðgerðartíðina.

Viðgerðartíðin verður mett at vera á einum góðum støði fyri hetta slagið av málum, ið ofta eru trupul og umfangandi.

Málið varð sent lögfrøðingunum hjá TAKS 8. november 2013, og fyrsta ætlanarskrivið varð sent kæraranum 12. november 2013, also 4 dagar eftir, at tosað varð við lögfrøðingarnar hjá TAKS um málið. Hetta ætlanarskrivið er somuleiðis fráboðanin til kæraran um uppafturtøku av skattaálíkning hansara. Avgerandi fyri ítøkiligu metingina av, hvørt myndugleikin hevur fráboðað innan rímliga tíð er, hvørt fráliðin tíð frá tí, at myndugleikin fær kunnleika til viðurskiftini til fráboðað verður, er at meta sum rímlig, sbt. § 25b, stk. 3 í lógini um skattafyrising.

Samanumtikið kann sigast, at tað er einki yvirskipað tíðarbil ásett, at nýta sum mátistokkur fyri, hvat er at rokna sum rímlig tíð millum kunnleika til viðurskifti og fráboðan – hvørki í lógini, viðmerkingunum til lógina ella aðrastaðni. Talan má tí gerast um eina ítøkiliga meting í hvørjum máli sær.

Soleiðis sum málið er upplýst, so er einki sum bendir á, at málið er serliga torgreitt at viðgera lögfrøðiliga. Veruliga viðgerðartíðin bendir heldur ikki á, at málið er serliga trupult at avgreiða hjá myndugleikanum, m.a. tað, at ætlanarskriv er sent kæraranum 4 dagar eftir, at málsviðgeri hevur tosað við lögfrøðingar hjá TAKS um málið bendir á, at málið ikki er serliga trupult at avgreiða.

Sambært viðmerkingunum til fyrningarreglurnar í lógini um skattafyrising, so er eitt endamál við almennum fyrningarreglum millum annað, at hesar eru meira rættvisar móttvegis skattgjaldaranum samstundis sum greiðar reglur á økinum virka við til økta rættartrygd. Undantøkini í § 25b, nr. 1-6 eru øll javnstillaði í mun til ásetingina um rímliga tíð í § 25b, stk. 3. Tað vil siga, at tað er einki sum bendir á, at skynast skal á, um talan t.d. er um uppafturtøku vegna tað, at skattaálíkningin er ein avleiðing av einari skattaálíkning hjá tí skattskylduga fyri eitt annað inntøkuár, sbt. § 25b, nr. 2 ella um talan er um uppafturtøku vegna svik, sbt. § 25b, nr. 4. Tað vil við øðrum orðum siga, at tað, at talan móguliga er um svik

ella stórt ósketni ikki í sjálvum sær kann nýtast sum grundgeving fyri, at tulka hugtakið rímlig tíð í § 25b, stk. 3 øðrvísi enn annars.

Viðgerðartíðin í hesum máli, í mun til ásetingina um rímliga tíð í § 25b, stk. 3, er áleið eitt ár. Veruliga viðgerðartíðin er tó, í mun til metingina um rímliga tíð í § 25b, stk. 3, sambært frágreiðingini frá TAKS, bert ein lítil partur av hesum ári. Tá ið nógv størsti parturin av samlaðu viðgerðartíðini, í mun til metingina av rímligari tíð í § 25b, stk. 3, veruliga er uttan viðgerð, so er trupult at siggja, at fráboðað er innan rímliga tíð, soleiðis sum ásett er í 25b, stk. 3.

Skatta- og avgjaldskærunevndin metti, at ein viðgerðartíð, ið verður fleirfaldað vegna viðurskifti, ið einans ábyrgdast myndugleikanum, og tá ið tíðarbilið ikki einki hevur uppá seg, má sigast at vera ov long viðgerðartíð, og ikki í tráð við hugtakið rímlig tíð, soleiðis sum hetta skal skiljast sambært § 25b, stk. 3 í lógini um skattafyrising. At málið meginpartin av viðgerðartíðini hevur ligið stilt, er heldur ikki í tráð við ásetingina um rímlig tíð í § 25b, stk. 3 í lógini um skattafyrising.

Í tilíkkum málum, tá ið skattaálíkningar skulu takast uppaftur, longur aftur í tíð, enn meginreglan loyvir, so er tí partinum, ið ynskir uppafturtøku, annaðhvørt tann skattskyldugi ella skattamyndugleikin, áløgd ein tíðarfreist frá tí, at kunnleiki fæst um tey viðurskifti, ið eru grundarlag fyri uppafturtøkuni, sbt. § 25b, stk. 3 í lógini í skattafyrising. Hendan tíðarfreist má endurspeglar seg í mannagongdum í sambandi við, hvussu farið verður fram, tá ið um tilíkk mál umræður, á sama hátt sum í øðrum málum, har ið tíðarfreistir galda.

Skatta- og avgjaldskærunevndin broytti avgerðina hjá TAKS, tá ið freistin fyri at uppafturtaka og broyta skattaálíkningina hjá kæraranum var farin, tí fráboðað varð ikki innan rímliga tíð, soleiðis sum ásett er í § 25b, stk. 3 í lógini um skattafyrising.

6/KÆRUNEVNDIN HJÁ STUDNA

NEVNDIN

Í Kærunevndini hjá Studna sita:

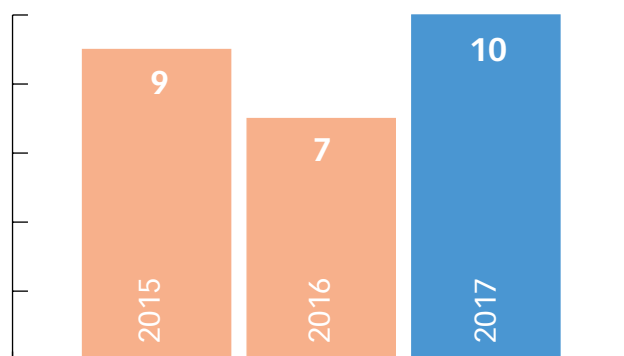
- Anna Borg Dahl, lögfrøðingur og forkvinna
- Heðin D. Poulsen, lögfrøðingur
- Bjørg Róin, lestrarvegleiðari

VIÐGERÐARØKIÐ

Kærunevndin hjá Studna viðger kærur um avgerðir hjá Studna eftir løgtingslóg nr. 36 frá 3. mai 2007 um lestrarstuðul.

MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 komu 10 nýggjar kærur til Kærunevndina hjá Studna. Hetta kærutalið liggur á tí støði, sum henda nevnd vanliga móttækur.

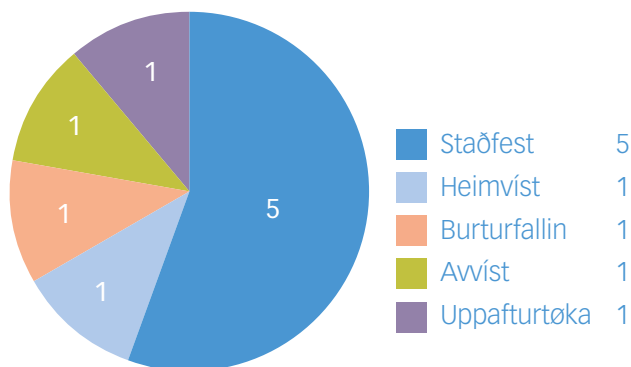

AVGREIDD MÁL

Kærunevndin hevði 4 fundir í 2017 og 2 skrivligar viðgerðir. Avgreidd vóru 9 mál. Árin frammanundan vóru ávikavist 8 og 10 mál avgreidd.

AVGREIÐSLAN

Av teimum 9 málunum, sum vóru avgreidd hetta árið, vóru 5 staðfest, 1 varð heimvíst, 1 varð avvíst, og 1 fall burtur, tí Studni tók málið aftur til viðgerð. 1 av málunum, sum kærunevndin staðfesti í 2017, er eftirfylgjandi tikið upp aftur til nýggja viðgerð.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Í 2017 var miðal viðgerðartíðin hjá Kærunevndini hjá Studna 4 mánaðir. Í 2016 var miðal viðgerðartíðin 2 mánaðir og 20 dagar. Miðal viðgerðartíðin er sostatt longd við 1 mánaða og 10 døgum í 2017 í mun til 2016. Í 2015 var miðal viðgerðartíðin hjá Kærunevndini hjá Studna 2 mánaðir.

Mett verður, at hóast viðgerðartíðin er longd nakað í 2017, er hon enn nøktandi. Í hesum sambandi skal viðmerkjast, at atlit skal takast til, at ummælistíð og hoyring eisini eru partur av viðgerðartíðini.

BÝTID AV AVGREIDDUM MÁLUM

Ferðastuðul til lesandi uttanlands.....
 Lestrarstuðul í Føroyum.....
 Lestrarstuðul uttanfyri Føroyar.....
 Lestrarstuðul uttanfyri Norðurlond.....
 Í alt.....

	2015	2016	2017
Ferðastuðul til lesandi uttanlands.....	5	2	5
Lestrarstuðul í Føroyum.....	4	6	4
Lestrarstuðul uttanfyri Føroyar.....	1	-	-
Lestrarstuðul uttanfyri Norðurlond.....	-	-	-
Í alt.....	10	8	9

Umsóknarfreistir, ferðastuðul

Umsókn um ferðastuðul fyri lestrarárið 2016/2017 bleiv sýtt, tí umsóknin varð móttikin á Studna tann 26. januar 2017. Avgerðin varð grundað við, at tá kærarin var byrjaður at lesa um várið, so átti hann at søkja um ferðastuðul um heystið, vísandi til vegleiðingina pkt. 6 og § 20, stk. 1 í kunngerðini um lestrarstuðul. Umsóknarfreidstín var tann 31. desember 2016.

Kærunevndin hjá Studna staðfesti avgerðina hjá Studna.

Umsókn um ferðastuðul fyri lestrarárið 2016/2017 bleiv sýtt, tí umsóknin varð móttikin á Studna tann 6. juli 2017. Avgerðin varð grundað við, at tá kærarin var byrjaður at lesa um heystið, so átti hann at søkja um ferðastuðul um várið, vísandi til vegleiðingina pkt. 6 og § 20, stk. 1 í kunngerðini um lestrarstuðul. Umsóknarfreidstín var tann 30. juni 2017.

Kærunevndin hjá Studna staðfesti avgerðina hjá Studna.

7/KÆRUNEVNDIN Í LENDISMÁLUM

NEVNDIN

Í Kærunevndini í lendismálum sita:

- Elsa Østergaard, lögfrøðingur og forkvinna í nevndini
- Fríður P. Dalsgaard, verkfrøðingur
- Bárður Dam í Baiansstovu, arkitektur

VIÐGERÐARØKID

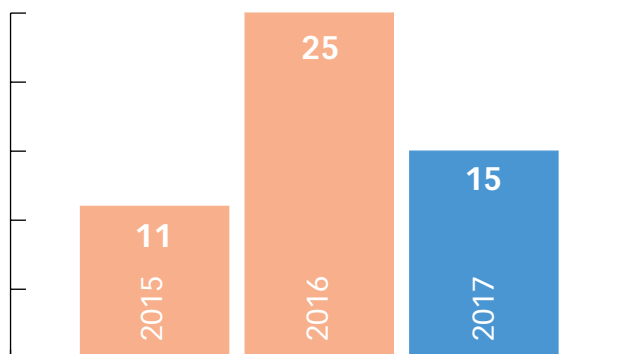
Kærunevndin í lendismálum viðger kærur um:

- Avgerðir hjá kommununum eftir býarskipanarlógini ella byggisamtykt
- Avgerðir hjá kommununum eftir 1881-lógini um ognartøku
- Avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir lóg um matrikulering og sundurbýti
- Avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir lóg um tinglýsing
- Avgerðir eftir lógini um eigaraíbúðir
- Avgerðir eftir lógini um bygging

MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 komu 15 kærur til Kærunevndina í lendismálum. Hetta er eitt sindur lægri enn í 2016, tá 25 móttiknar kærur vóru, men hægri enn í 2015, tá talið av kærur var 11.

Eins og undanfarin ár eru flestu kærurnar um bygging. 10 av kærurum vóru um bygging, 2 vóru um matrikulering og sundurbýti, 1 um tinglýsing og 2 kærur vóru um viðurskifti, sum fella uttanfyri virkisøkið hjá Kærunevndini í lendismálum.

AVGREIDD MÁL

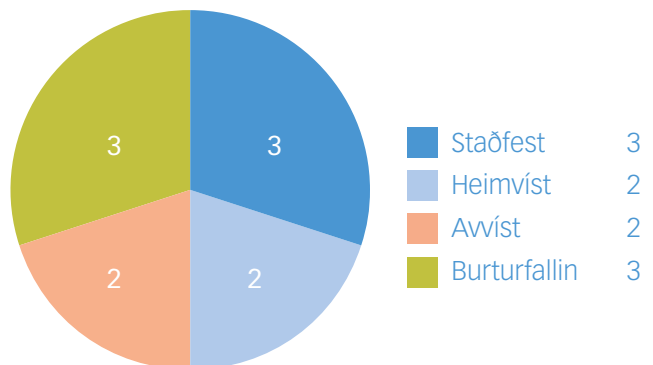
Kærunevndin í lendismálum hevði hetta árið 6 fundir og avgreiddi 10 mál. Hetta eru væl færri enn bæði undanfarnu árin, tá nevndin avgreiddi ávikavist 25 og 14 mál.

Sum vant vóru flestu avgreiddu málini um bygging og vóru tey 7 í tali hetta árið. Harumframt var 1 mál um tinglýsing. 2 mál vóru um annað, sum fellur uttanfyri virkisøkið hjá kærunevndini.

BÝTID AV AVGREIDDUM MÁLUM

	2015	2016	2017
Byggimál	10	12	7
Matrikulering/sundurbýti	3	7	-
Tinglýsing	1	-	1
Ognartøka	-	-	-
Annað	-	6	2
Í alt	14	25	10

AVGREIDSLAN

Kæra um sýtt byggiloyvi til uppíbygging á matr.nr. x.

Kommunan hevði sýtt loyvi til uppíbygging í gomul sethús á matr.nr. x, millum annað tí at:

- Byggistigið verður ov høgt. Mest loyvda er 0,5, ætlað byggistig er 0,97.
- Nýtslustigið verður ov høgt. Mest loyvda er 1,05, ætlað nýtslustig er 2,88 (ella 2,12 uttan kjallara).

Kærunevndin viðmerkti m.a., at talan var um umsókn við sera stórum frávikum frá ásetingunum í byggisamtyktini hjá kommununi. Mett varð, at heimildin um undantak í § 8 í byggisamtyktini ikki eigur at verða nýtt til at geva byggiloyvi av tilikum slagi, sum kærarin hevði søkt um, tí hetta fer langt út um tær ásetingar um undantøk sum eru galdandi.

Kærarin vísti á líkaregluna, við nøkrum dómum um bygging í grannalagnum. Til hetta viðmerkti

kærunevndin m.a., at tað er óheppi, at kommunan áður hevur givið byggiloyvi við stórum frávikum í sama øki, og vísti í hesum sambandi serliga til eitt dømi.

Kærunevndin metti tó ikki, at hetta gav kæraranum nakað rættarkrav uppá at fáa hetta byggiloyvi, sum kært varð um. Viðmerkt varð, at kommunan sum byggimyndugleiki hevur loyvi at stramma uppá málsviðgerðina, herundir framyvir at noktað byggiloyvum til tilík frávik sum søkt varð um. Tó eigur ein slik broyting í siðvenjuni at vera ein generell broyting, sum er saklig og galdandi fyri alla viðgerð av byggiloyvum framyvir.

Kærunevndin avgjórði at staðfesta avgerðina hjá kommununi.

Kæra um sýtt byggiloyvi til virkisbygning.

Kært varð um, at kommunan áhaldandi í fleiri ár hevur noktað kærara byggiloyvi í økinum.

Í avgerðini varð m.a. víst á, at kommunan hevur aðrar ætlanir við hesum økinum og at kommunan einaferð fyri nógvum árum síðani bjóðaði sær til at keypa økið. Kærunevndin viðmerkti m.a., at sambært upplýsingunum í málinum, so snúði umsóknin seg um byggiloyvi til virkisbygning á tí partinum av økinum, sum liggur í øki D, Havnarøkið. Ikki sást ítøkiliga hvat søkt varð um, tí har vóru ongar frágreiðingar, tekningar ella annað í málinum, og tí bar ikki til at viðgera hetta mál sum kærsmål um sýtt byggiloyvi.

Viðv. grundgevingunum um, at kommunan hevur aðrar ætlanir við økinum verður viðmerkt, at tá ið eitt kommunustýri hevur byggisamtykt í umbúnað,

biður um tað, kann landsstýrið noktað fyri, at ein ogn, ið ætlandi kemur inn undir byggisamtykt, verður nýtt á slíkan hátt, ið hildin verður ósamsvarandi byggisamtyktini. Slíkt forboð má bara galda eitt ár og kann ikki uttan Býarskipanarnevndin samtykkir, verða sett meira enn hesa einu ferð.

Men lýkur ein umsókn treytirnar, ið ásettar eru í byggisamtyktini, hevur umsøkjari sum meginreglu krav uppá at fáa byggiloyvi, vísandi til § 10 í býarskipanarlógini.

Kærunevndin metti, at talan var ikki um nøktandi málsviðgerð av eini umsókn um byggiloyvi.

Kærunevndin avgjórði at heimvísa málið til nýggja viðgerð hjá kommununi.

Kæra viðvíkjandi sýtt loyvi til at ½ av matr.nr. x kundi verða lagt til vanligt grundøki.

Í avgerðini sást, at kommunan hevði viðgjørt umsóknina og avgjört at sýta loyvi, at ½ av matr.nr. x kundi verða lagt til vanligt grundøki.

Kærunevndin viðmerkti, at í hesum føri var talan um eina umsókn um sundurbýti av matr.nr. x, til ávikavist til eitt friðki og til eitt øki til sethúsabygging.

Kærunevndin viðmerkti, at tað er Umhvørvisstovan sum er avgerðarmyndugleiki í málum um sundurbýti, sambært § 18 í lógini um matrikulering og sundurbýti,

men at øll sundurbýtismál skulu sendast til viðkomandi kommunu til ummælis, vísandi til § 20 í lógini um matrikulering og sundurbýti.

Ikki sást í málinum, at nakað mál viðvíkjandi sundurbýti var til viðgerðar ella avgreiðslu á Umhvørvisstovuni.

Kærunevndin avgjórði tí at avvisa hesa kærana.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Miðal viðgerðartíðin í 2017 var 4 mánaðir og 10 dagar. Til samanberingar kann viðmerkjast, at miðal viðgerðartíðin í 2016 var 3 mánaðir og 11 dagar og í 2015 3 mánaðir. Strembað verður altíð eftir, at viðgerðartíðin verður so stutt sum gjørligt, og mett verður, at viðgerðartíðin hevur verið sera góð seinastu árin og at hon enn liggur á einum nøktandi støði.

Roknað verður annars við, at vanliga miðal viðgerðartíðin fyri hesa kærunevnd kemur at liggja millum 3 til 6 mánaðir. Ein orsök er, at tað ofta eru fleiri partar í hesum málum, sum allir skulu hava høvi at gera seg kunnugan við innkomnu upplýsingarnar og koma við viðmerkingum. Tí tekur tað ofta langa tíð at fáa hesi mál lýst. Kærutalið minkaði munandi aftur í 2017 í mun til 2016. Hetta hevur tó ikki stytt um viðgerðartíðina.

8/VINNUKÆRUNEVNDIN

NEVNDIN

Vinnukærunevndin verður samansett av trimum ella fimm limum, tá hon skal taka støðu til einstøk kærsmål, formanninum ella næstformanninum og tveimum ella fyra limum við serkunnleika á viðkomandi øki.

- Marjun Magnussen, lögfrøðingur er forkvinna
- Jóhan Jógvansson Lamhauge, lögfrøðingur er næstformaður

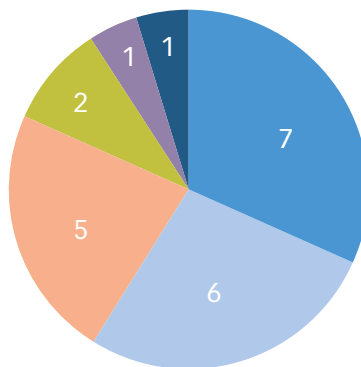
VIÐGERÐARØKIÐ

Vinnukærunevndin viðger kærur um:

- avgerðir hjá Akstovuni eftir lóg um ferðslu
- avgerðir hjá Arbeidseftirlitinum eftir lóg um arbeidsumhvørvi
- avgerðir hjá Jarðfeingi eftir lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- avgerðir hjá Fjarskiftiseftirlitinum eftir lóg um fjarskifti
- avgerðir hjá Heilsufrøðiliga Starvsstovuni eftir lóg um matvørur v.m., lóg um aling av fiski, lóg um djórasjúkur, lóg um djóralæknaveirukemi og lóg um innflutning og hald av vandamiklum djórum o.ø
- avgerðir hjá Kappingarráðnum eftir lóg um kapping
- avgerðir hjá Landsverk eftir lóg um landsvegir og lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamál
- avgerðir hjá Posteftirlitinum eftir lóg um postvirksemi
- avgerðir hjá Skráseting Føroya eftir partafelagslógini, smápartafelagslógini, ársrokskaparlógini, lóg um ávís vinnurekandi virkir, lóg um vinnurekandi grunnar, lóg um vinnu og lóg um góðkendar grannskoðarar og grannskoðanarvirkir
- avgerðir hjá Sjóvinnustýrinum eftir kunngerð um loðsprógv og loðsfritøkuskjal
- avgerðir hjá Tryggingareftirlitinum eftir lóg um tryggingarvirksemi
- avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir kunngerð um vápnaprógv
- Harumframt viðger Vinnukærunevndin kærur eftir lóg um skyldu arbeidsgævarans at frábøða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum.

MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 eru 22 kærur latnar Vinnukærunevndini. Hetta er á leið sama tal av málum, sum bæði undanfarnu árin, tá ávikavist 22 og 18 mál komu inn.

Akstovan	7
Heilsufrøðiliga Starvsstovan	6
Setanarprógv	5
Fjarskiftiseftirlitið	2
Umhvørvisstovan	1
Skráseting Føroya	1

Flestu móttiknu kærurnar hetta árið eru um avgerðir hjá Akstovuni, sum eru 7 í tali. Afturat teimum komu 6 kærur inn um avgerðir hjá Heilsufrøðiliga Starvsstovuni, 5 eftir lóg um setanarviðurskifti, 2 um avgerðir hjá Umhvørvisstovuni, 1 um avgerð hjá Fjarskiftiseftirlitinum og 1 um avgerð hjá Skráseting Føroya.

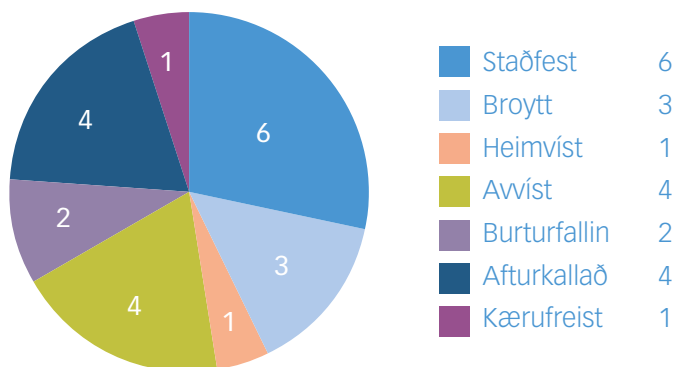
AVGREIDD MÁL

Tiknar vórðu 21 avgerðir í 2017. Hetta er á sama støði sum undanfarnu árin.

AVGREIDD MÁL SÍÐSTU 3 ÁRINI

	2015	2016	2017
Akstovan	6	5	6
Arbeidseftirlitið	-	2	-
Fjarskiftiseftirlitið	-	-	3
Heilsufrøðiliga Starvsstovan	8	9	5
Jarðfeingi	-	1	-
Landsverk	-	2	1
Setanarprógv	1	1	5
Skráseting Føroya	-	1	-
Umhvørvisstovan	-	-	2
Í alt	15	21	21

AVGREIÐSLAN

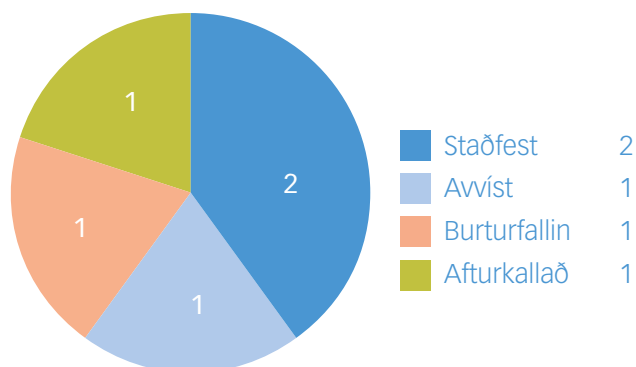

AKSTOVAN

Flestu málini á hesum øki snúgva seg um inndragan ella endurnýggjan av koyrikorti og soleiðis var eisini hetta árið.

Í einum máli kom Vinnukærunevndin til ta niðurstøðu, at meginreglan sigur, at fylgjan av vantandi endurnýggjan av koyrikorti áðrenn 3 ár eftir gildistíð er bara hon, at koyrikortið ikki er endurnýggjað og ikki fyrr enn 3 ár eftir gildistíð er fylgjan í sambandi við møguliga endurnýggjan av koyrikorti, at Akstovan sum meginreglu setur krav um eftiransandi koyriroynd.

5 AVGREIDD MÁL

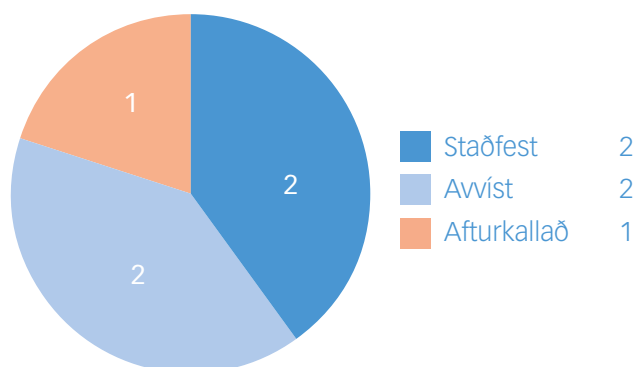

HEILSUFRØÐILIGA STARVSSTOVAN

INNFLUTNING OG HALD AV VANDAMIKLUM DJÓRUM

Av afturvendandi málum hjá Vinnukærunevndini eru málini um innflutning og hald av vandamiklum djórum. Í 2017 vóru tvær avgerðir av hesum slag. Onnur snúði seg um innflutning av Staffordshire Bull Terrier og hin um skipshund, sum kærari ynskti at hava við sær til Føroya í feriu. Báðar avgerðirnar vóru staðfestar.

5 AVGREIDD MÁL

Áhugafelag ikki mett at hava rætt at kæra

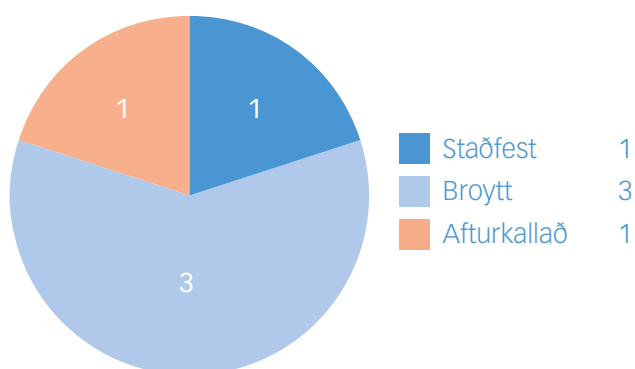
Vinnukærunevndin avvísti einum máli visandi til, at kærarin varð ikki mettur at hava kærurætt.

Talan var um áhugafelag, sum kærði um ávíst aliloyvi og vístu m.a. á manglandi umhvørvisgóðkenning fyri alibrúk og tær óburðardyggu umstøður, sum eru galdandi í alivinnuni í Føroyum í dag.

Sum málið varð lýst fyri nevndini, høvdu kærararnir ikki ein individuella og týðandi áhuga í sjálvum aliloyvinum, men heldur var talan um kærur í mun til umhvørvið, tí tey meta, at alingin í Føroyum ávirkar umhvørvið. Tí var áhugafelagið ikki mett at vera partur í hesum málinum, og tí høvdu tey ikki kærurætt eftir lógini um aling.

SETANARPRÓGV

5 AVGREIDD MÁL

Ein setan ella fleiri einstakar

Í einum av málunum, var spurningurin, um talan var um eina setan ella fleiri einstakar setanir, har ongín setan hevur havt gildið í meira enn ein samanhangandi mánaða.

Vinnukærunevndin viðmerkti, at fevndur av lógini um setanarprógv eru persónar, hvørs setanir hava gildi í meira enn ein mánaða og sum í miðal arbeida meira enn 8 tímar um vikuna, jbr. § 1 í lóg um setanarprógv. Sum tímaløntur avloysari er útgangsstøði, at talan er um leyst tilknýti til arbeiðsgevaran. Men tá kærarin hevur arbeitt hjá sama arbeiðsgevara, enntá á sama arbeiðsstaði 36 tímar í miðal um vikuna í níggju

mánaðir, er talan ikki um avmarka tilknýti, men um tænaðstuvíðurskifti, sum eru fevnd av setanarlógini.

Í hesum sambandi varð viðmerkt, at tað er ikki avgerandi í mun til lógina um setanarprógv, um kærarin hevur virkað sum avloysari fyri ein ávísan persón ella fleiri ymiskar.

Vinnukærunevndin gekk soleiðis kæruni á møti og gav kæraranum viðhald í, at arbeiðsgevarin ikki hevði hildið sína upplýsingarskyldu móttvegis honum, jbr. § 2 í lógini um setanarprógv.

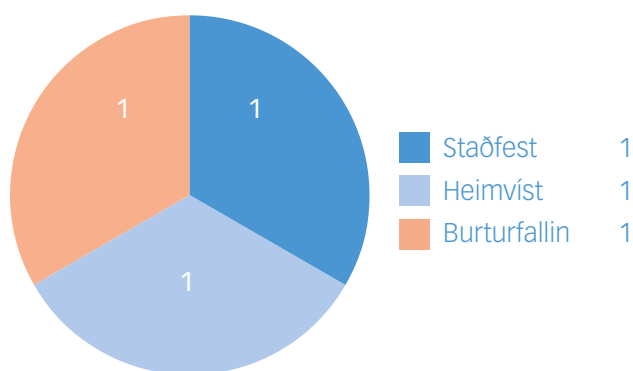
LANDSVERK

1 AVGREITT MÁL

Kært var um eina avgerð hjá Landsverk og var henda afturkallað, tí semja varð gjørd um málið.

FJARSKIFTISEFTIRLITIÐ

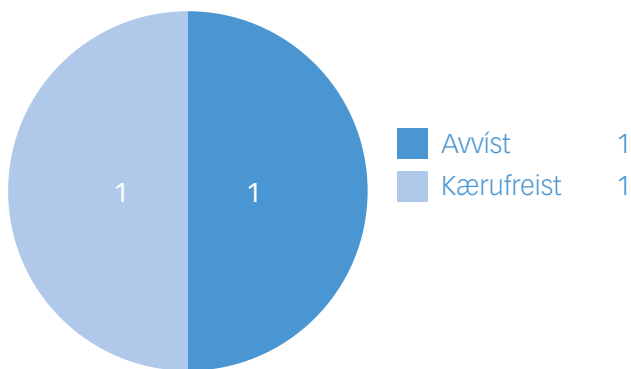
3 AVGREIDD MÁL

Øll trý málini snúðu seg um býti av frekvensum.

UMHVØRVISSTOVAN

2 AVGREIDD MÁL

Kærufreist

Í 2016 varð kærð hjá Vinnukærunevndini víðkað til eisini at fevna um kærur um avgerðir hjá Umhvørvisstovuni um vápnapróg. Ein kærsla av hesum slag varð móttikin í 2017, og av tí at kært var ov seint, tók nevndin stóðu til, um frávík skuldi loyvast frá kærufreistini. Frávík varð loyvt og kærslan tískil tikin til viðgerar. Nevndin hevur tó ikki tikið stóðu til avgerðina at nokta vápnapróg í 2017.

Heimildarøki hjá Vinnukærunevndini

Kært varð eisini um umhvørvisgóðkenning av útbygging av elverki. Vinnukærunevndin avvísti kærsluna, vísandi til, at avgerðin falluttanfyri málføri hjá nevndini. Vinnukærunevndin hevur heimild til at viðgera kærur um loyvi til framleiðslu av ravmagni og ikki umhvørvisspurningar.

GJALD FYRI KÆRUR

Visandi til § 7 í kunngerð nr. 78 frá 28. august 2008 um vinnukærunevnd er gjald ásett fyri viðgerð av ávísum kærum til Vinnukærunevndina. Kostnaðurin fyri kæruviðgerð er settur til kr. 4.000,00, uttan tá kæran viðvíkur viðurskifti, sum ikki hava samband við tað aktuella ella framtíðar vinnuvirksemið hjá viðkomandi, sum kærir. Í slíkum førum er kostnaðurin kr. 2.000,00.

Í 2017 er gjald á kr. 4.000 rindað tvær ferðir.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Miðal viðgerðartíðin fyri øll avgreidd mál hjá Vinnukærunevndini í 2017 var 5 mánaðir. Hetta er 1½ mánaða longri enn miðal viðgerðartíðin í 2016. Hóast viðgerðartíðin er longd, verður hon mett at vera nøktandi fyri hetta slagi av málum, tá atlit skal takast til ummælis- og hoyringsfreistir.

9/PSYKIATRISKA SJÚKLINGAKÆRUNEVNDIN

NEVNDIN

Limir í Psykiatrisku sjúkingakærunevndini eru:

- Nella Festirstein, lögfrøðingur og forkvinna í nevndini
- Elsubeth M. Fossadal, lækni
- Sámal Lindenskov, sálarsjúkraræktari

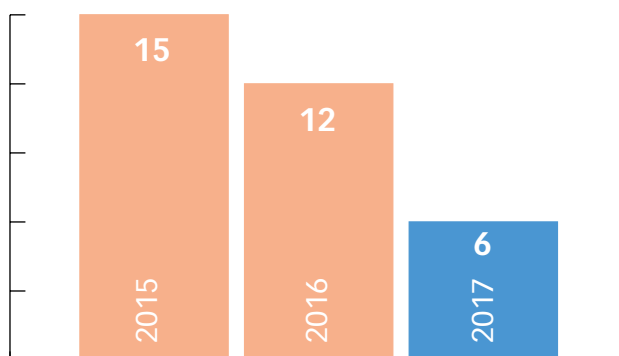
VIÐGERÐARØKID

Kærast kann til Psykiatrisku sjúkingakærunevndina um persónur í sambandi við innlegging á psykiatrisku deild verður útsettur fyri tvingsil.

MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 vóru 6 kærur latnar Psykiatrisku Sjúkingakærunevndini. Hetta er færri enn í 2016, tá 12 kærur vóru latnar nevndini, og eisini nógvar færri enn í 2015, tá 15 kærur komu inn.

Hvør kæra til Psykiatrisku sjúkingakærunevndina inniheldur ofta kærur um fleiri ymisk tvingsilsinnavtriv og so var eisini hetta árið. Í teimum 6 kærnum varð kært um tilsamans 7 tvingsilsinnavtriv.

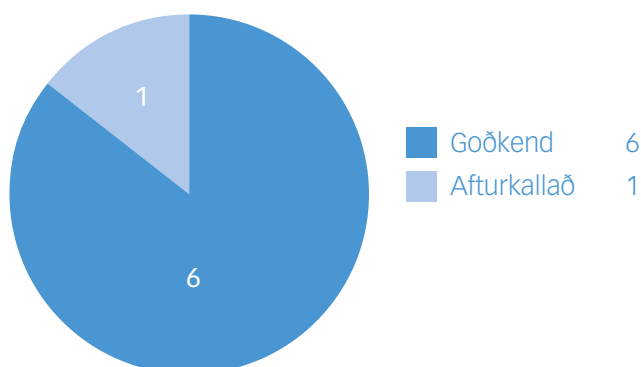

AVGERÐIRNAR

	2015	2016	2017
Tvingsilsinnlegging	4	4	3
Tvingsilsfastspenning	-	3	1
Tvingsilsafturhald	10	5	3
Bráðfeingis sissandi heilivág	-	2	-
Fasthaldan	-	-	-
Tvingsilsviðgerð	3	2	-
Tvungin uppfylging	1	-	-
Annað (uttanfyrri heimildarøki)	2	1	-
Í alt	20	17	7

Psykiatriska Sjúkingakærunevndin hevur hildið 5 fundir í 2017. Av teimum 7 tvingsilsinnavtrivnum, sum kært var um, avgjordi nevndin at góðkenna 6. Í einum føri var kærán um tvingsilsinnavtrivið afturkallað av kæraranum.

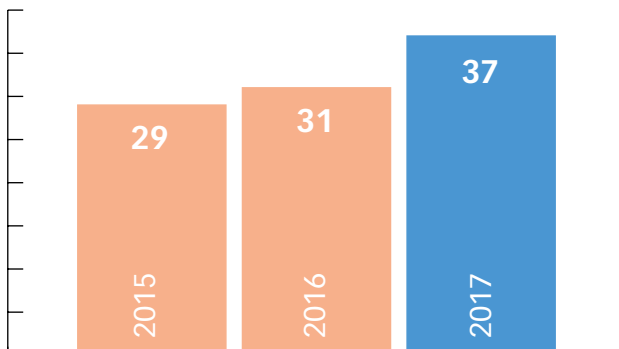
AVGREIDÐSLAN

SJÚKLINGARÁÐGEVAR

Sjúklingaráðgevar hava verið tilnevndir 37 ferðir í 2017, sum er nakað hægri enn í 2016, tá teir vóru tilnevndir 31 ferðir.

Tal av tilnevningum av sjúklingaráðgevum:

TVINGSILSFYRISKIPANIR Á PSYKIATRISKA DEPLINUM Í 2017

	2015	2016	2017
Tvingsilsinnlegging	11	15	15
Tvingsilsfastspenning	14	17	13
Tvingsilsafturhald	8	15	12
Tvingsilsviðgerð	1	7	3
Verjutiltøk	-	-	-
Persónlig vernd	-	-	-
Sissandi heilivágur	21	11	14
Fasthaldan	-	-	-
Í alt	55	65	57

Psykiatriski depilin hevur upplýst fyri Føroya Kærustovni, at frá 1. januar til 31. desember 2017 hava 57 tvingsilfyriskipanir verið tilsamans.

Um samanborið verður við 2016 vísa tøluni frá Psykiatriska deplinum, at virkseimið er minkað frá 65 tvingsilfyriskipanum til 57. Sum sæst er brúk av sissandi heilivági hækkaður frá 11 til 14. Tvingsilsfastspenningar hava verið brúktar 13 ferðir hetta árið, í mun til 17 ferðir í 2016 og sum mest í 2014, tá tvingsilsfastspenning bleiv brúkt 21 ferðir.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Miðal viðgerðartíðin fyri kærurnar hjá Psykiatriska sjúklingakærunevndini er umleið 11 dagar í 2017, og er hetta ein bati í mun til miðal viðgerðartíðina í 2016, ið var 14 dagar.

10/SKULDARUMSKIPANAR-NEVNDIN

NEVNDIN

Í Skuldarumskipanarnevndini sita:

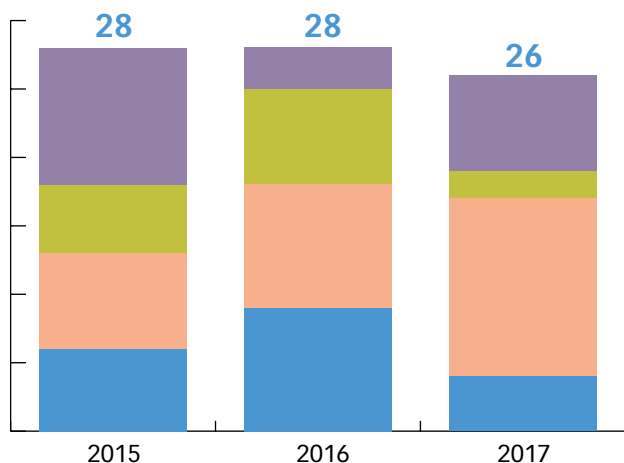
- Jógvan Páll Lassen, lógarkønur og formaður í nevndini
- Jógvan Emil Nielsen, roknskaparkønur
- Nella Festirstein, fyrisingarkøn

VIÐGERÐARØKID

Nevndin viðger umsóknir um umskipan av almennari skuld.

MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 komu 26 umsóknir til Skuldarumskipanarnevndina. Hetta er nakað sama tal av umsóknum sum undanfarnu árin.

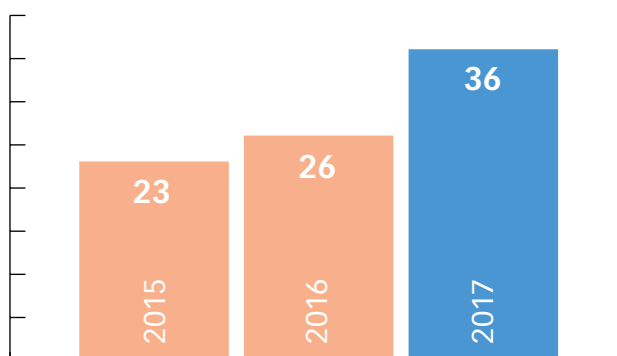
Niðanfyrir síggjast innkomnu málini uppbytt eftir skuldarslagi:

MÓTTIKIN MÁL SÍÐSTU 3 ÁRINI

	2015	2016	2017
Ymisk skuld	6	9	4
Skattaskuld	7	9	13
Mvg	5	7	2
Tollur	-	-	-
Vinnulán og veðhaldslán	-	-	-
Lestrarlán	-	-	-
Rentur	10	3	7
Framleiðslu-, AM- og lønarhæddaravgjald	-	-	-
Onnur skuld (ongin heimild)	-	-	-
Í alt	28	28	26

AVGREIDD MÁL

Skuldarumskipanarnevndin hevði 5 fundir í 2017, og vóru 36 mál avgreidd. Hetta er eitt sindur fleiri enn í 2016, tá 26 mál vóru avgreidd. Í 2015 vóru 23 mál avgreidd.

AVGREIDD MÁL SÍÐSTU 3 ÁRINI

	2015	2016	2017
Ymisk skuld	5	11	9
Skattaskuld	6	5	16
Mvg	2	3	3
Tollur	-	-	-
Vinnulán og veðhaldslán	-	-	-
Lestrarlán	-	-	-
Rentur	10	7	8
Framleiðslu-, AM- og lønarhæddaravgjald	-	-	-
Onnur skuld (ongin heimild)	-	-	-
Í alt	23	26	36

AVGREIÐSLAN

	2015	2016	2017
Full ella lutvís eftirgeving	9	12	17
Veita gjaldsskáa/ avdráttur settur niður	3	1	2
Steðga rentutílskriving	1	1	2
Víst til Skiftirættin, ella privata loysn	2	1	-
Umsókn ikki gingin á mæti	6	3	4
Burturfallin mál	2	8	11
Í alt	23	26	36

EFTIRGIVIN SKULD

Skuldarumskipanarnevndin eftirgav í alt umleið kr. 8.008.295 í 2017. Skuldin er uppbytt soleiðis:

Rentuskuld	uml. kr. 4.821.573
Vinnu- og veðhaldslán	uml. kr. 0
Lestrarlán	uml. kr. 0
Mvg-skuld	uml. kr. 2.115.363
Landsskattur	uml. kr. 1.071.359

Tað er torført at seta upp nágreinilig tøl um eftirgevingar, tí ymiskar umstøður gera, at tølini ofta broytast eitt sindur. Rentuskuldin broytist t.d. alla tíðina. Hini tølini kunnu vera broytt eitt sindur, frá tí umsóknin kom inn, til avgerðin varð tikin av nevndini. Í málunum, har nevndin hevur samtykt ikki at ganga umsóknini á mæti, hevur talan í nógvum førum verið um mál, har skuldin er lítil sæð í mun til ogn og inntøku hjá persóninum, ella at umsøkjarin hevur havt frivirði í fastari ogn. TAKS hevur eisini í nøkrum førum veð fyr skuldini.

Viðvíkjandi eftirgeving av mvg-skuld skal viðmerkjast, at sum oftast so er meginparturin av mvg-skuldini rentutílskrivingar. Tá talan er um mvg-skuld, verður renta eisini tilskrivað av rentuskuldini.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Miðal viðgerðartíðin í 2017 var uml. 6 mánaðir og 4 dagar. Í 2016 var miðal viðgerðartíðin 7½ mánaðir og er viðgerðartíðin sostatt styttr uml. 1 mánaðir og 11 dagar í mun til 2016.

Viðmerkt verður, at orsøkin til ta mangan drúgvu viðgerðartíðina á hesum øki er ikki so einføld, men ein samanseting av fleiri ymiskum liðum.

Mannagongdin í hesum málum er tann, at umsóknarblað um eftirgeving verður sent Kærustovninum, og innheintar stovnurin upplýsingar um skuldina frá TAKS ella Studna alt eftir, um talan er um lestrarskuld ella aðra skuld. Er kommunuskattur partur av skuldini, sum søkt verður um eftirgeving fyr, hevur Skuldarumskipanarnevndin ikki heimild at taka støðu til hendan partin av skuldini. Heimildin at eftirgeva kommunuskatt liggur hjá kommununum, og áðrenn Skuldarumskipanarnevndin tekur støðu, verður umsóknin send til avvarðandi kommunu til støðutakan av hesum partinum.

Av teimum 36 viðgjørdu málunum í 2017 skuldu kommunur taka støðu til kommunuskattaskuld í 19 málum, og var viðgerðartíðin hjá kommununum í miðal 2 mánaðir og 21 dagar. Hetta er longri enn í 2016, tá viðgerðartíðin hjá kommununum í miðal var 1 mánaðir og 1 dagur.

Í sambandi við eftirgeving av skattaskuld er umleið helmingurin av skattaskuldini kommunuskattaskuld. Í teimum førum, har kommunan t.d. ikki er sinnað at eftirgeva kommunuskattaskuld, er oftani trupult at finna eina nøktandi loysn á málinum. Í nøkrum førum hevur Skuldarumskipanarnevndin, um hon hevur mett, at umsøkjarin lýkur treytirnar fyr at fáa eina samlaða loysn, heitt á kommununa um at taka málið um eftirgeving upp aftur til viðgerðar, fyr at fáa eina loysn á málinum. Hendan mannagongdin tykist oftani trupul, og sera drúgv. Um Skuldarumskipanarnevndin eisini fekk heimild í skuldarumskipanarlógini til at taka støðu til kommunuskattaskuld, so vildi hetta viðført, at viðgerðartíðin styttest munandi, og lættari hevði verið at komið fram til skilagóðar loysnir í fleiri málum.

Ummælistíðin hjá TAKS var í miðal 17 dagar, og er hetta tað sama sum í 2016.

Eitt annað lið í viðgerðarmannagongdini á hesum økinum er at fáa nøktandi upplýsingar frá umsøklarunum. Hetta kann taka drúgva tíð, og í summum førum enda mál, tí umsøkjarin ongantið kemur við neyðugu upplýsingunum. Hetta kann tó ikki gerast, fyrr enn hált ár er runnið, og umsøkjarin fleiri ferðir er mintur á at koma við hesum upplýsingum.

Kærustovnurin fer enn einaferð at vísa á, at viðgerðarmannagongdin, sum er neyðug fyr at fylgja ásettu lógarkrøvunum fyr skuldarumskipan, er tung, og virkar nakað stirvin, tá talan er um minni skuld. Mett verður, at skipanin hevði verið meira fleksibul og lættari at umsitið, um t.d. TAKS hevði heimild at eftirgivið minni upphæddir og gjørt rentufriar gjaldsavtalur av skuld upp til t.d. kr. 50.000,00.

11/FJØLMÍÐLANEVNDIN

NEVNDIN

Í Fjølmiðlanevndini sita:

- Jan Sjóstein, lögfrøðingur og formaður
- Ingrid Bjarnastein, tíðindafólk
- Elin Brimheim Heinesen, samskiptis- og kunningarfólk
- Liljan Weihe, tíðindaleiðari

VIÐGERÐARØKIÐ

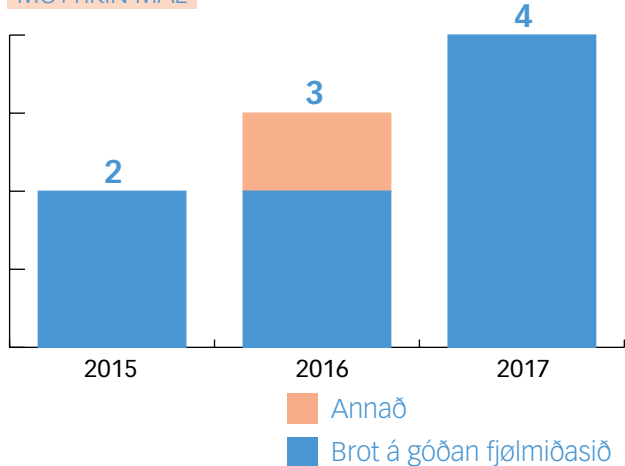
Fjølmiðlanevndin viðger kærur um:

- Brot á góðan fjølmiðlasið sambært teimum leiðreglum, sum nevndin hevur ásett við heimild í lógini um fjølmiðlaábyrgd.
- Rættin at svara aftur, undir hesum skylduna til at almannakunngera eitt aftursvar, og spurningin um innihald, snið og staðseting.

MÓTTIKIN MÁL

Í 2017 eru 4 mál innkomin til Fjølmiðlanevndina og snúðu tey seg um brot á góðan fjølmiðlasið. Talið av innkomnum málum er á støði við bæði undanfarnu árin.

MÓTTIKIN MÁL

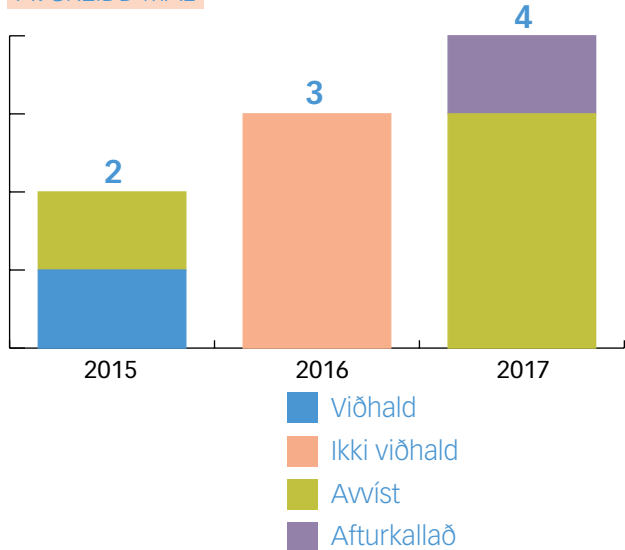

AVGREIDD MÁL

Fjølmiðlanevndin hevði 2 fundir í 2017, har málini vórðu avgreidd.

Sum myndin vísir, vóru trý av málunum avvíst. Eitt varð avvíst, tí kærarin varð ikki mettur at hava rættarligan áhuga í málinum. Annað, tí málið ikki frammanundan var kært til Kringvarpið og triðja, tí kært var ov seint. Í seinasta málinum, sum nevndin hevði til viðgerar hetta árið, tók kærarin sjálvur kærana aftur, stutt eftir at kært varð.

AVGREIDD MÁL

VIÐGERÐARTÍÐIN

Miðal viðgerðartíðin í 2017 var góðar tveir mánaðir og er hetta á leið tann sama viðgerðartíðin sum í 2016.

12/HØVUÐSBARNAVERNDAR-NEVNDIN

NEVNDIN

Í Høvuðsbarnaverndarnevndini sita:

- Birta Ludvíksdóttir, lögfrøðingur og forkvinna
- Suni Poulsen, sálarfrøðingur
- Ingvør Justinussen, barnasakkøn

VIÐGERÐARØKIÐ

Høvuðsbarnaverndarnevndin viðger mál um:

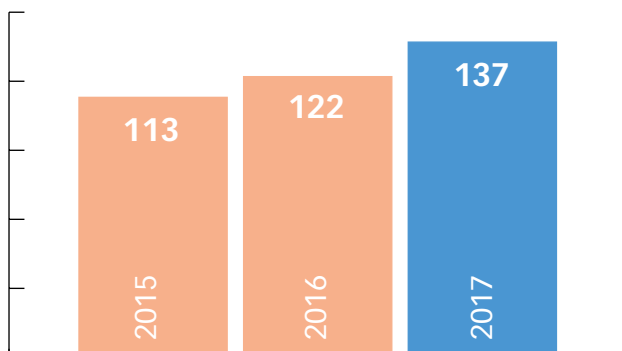
- Umsorganaryvirtøku
- Samveru
- Familjuviðgerð
- Bráðfeingisavgerðir

MÓTTIKIN MÁL

Tilsamans 137 tilmæli vórðu send Høvuðsbarnaverndarnevndini í 2017. Talið av tilmælum samsvarar hvørki við talið av avgerðum ella talið av børnum, tí sama tilmæli kann til dømis fevna um bæði umsorganaryvirtøku og samveru við ymiskar partar, ella um familjuviðgerð til eina familju við fleiri børnum.

Tilmæli, ið verða send Høvuðsbarnaverndarnevndini, snúgvá seg um umsorganaryvirtøku av børnum, ásetan av samveru millum umsorganaryvirtikin børn og foreldur teirra ella onnur, ið standa barninum nær, og um familja skal í familjuviðgerð. Harumframt verða nevndu fyriskipanir regluliga sendar Høvuðsbarnaverndarnevndini til endurskoðan.

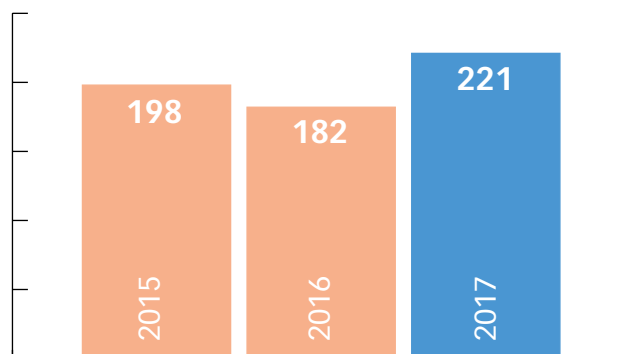
MÓTTIKIN MÁL SÍÐSTU 3 ÁRINI

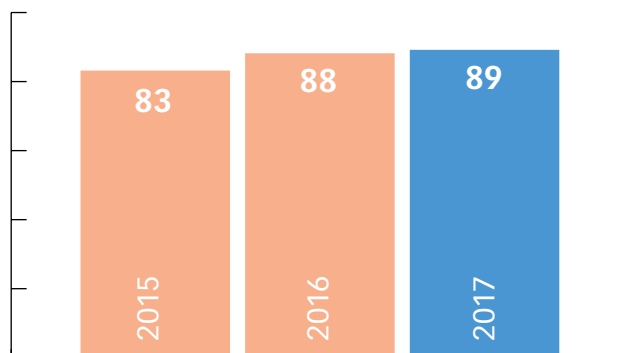
AVGREIDD MÁL

Tilsamans 221 avgerðir vóru tiknar í Høvuðsbarnaverndarnevndini í 2017 og vóru sostatt nakað fleiri hetta árið í mun til árin frammanundan. Talið av børnum, sum avgerðirnar fevndu um, er á leið tað sama sum undanfarna ár.

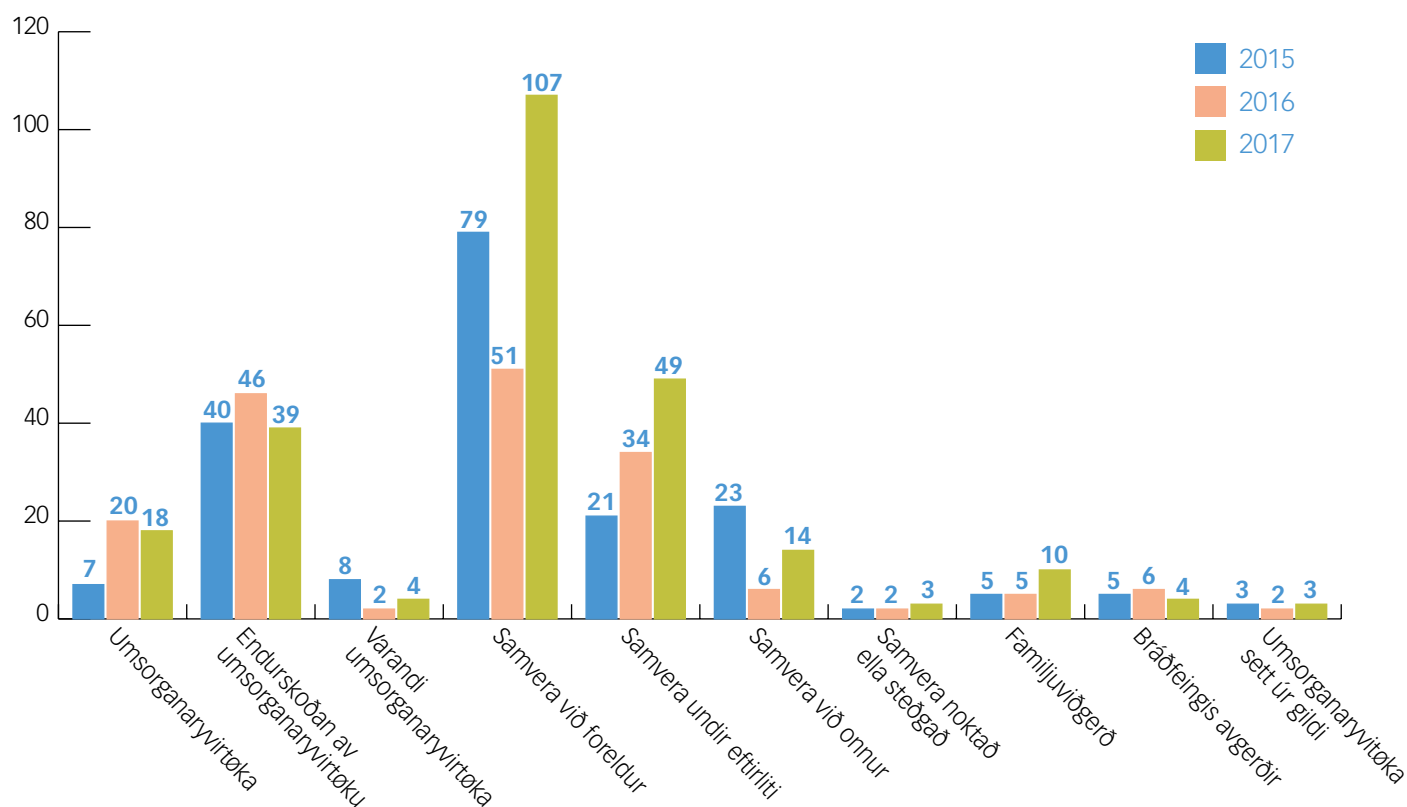
AVGERÐIR

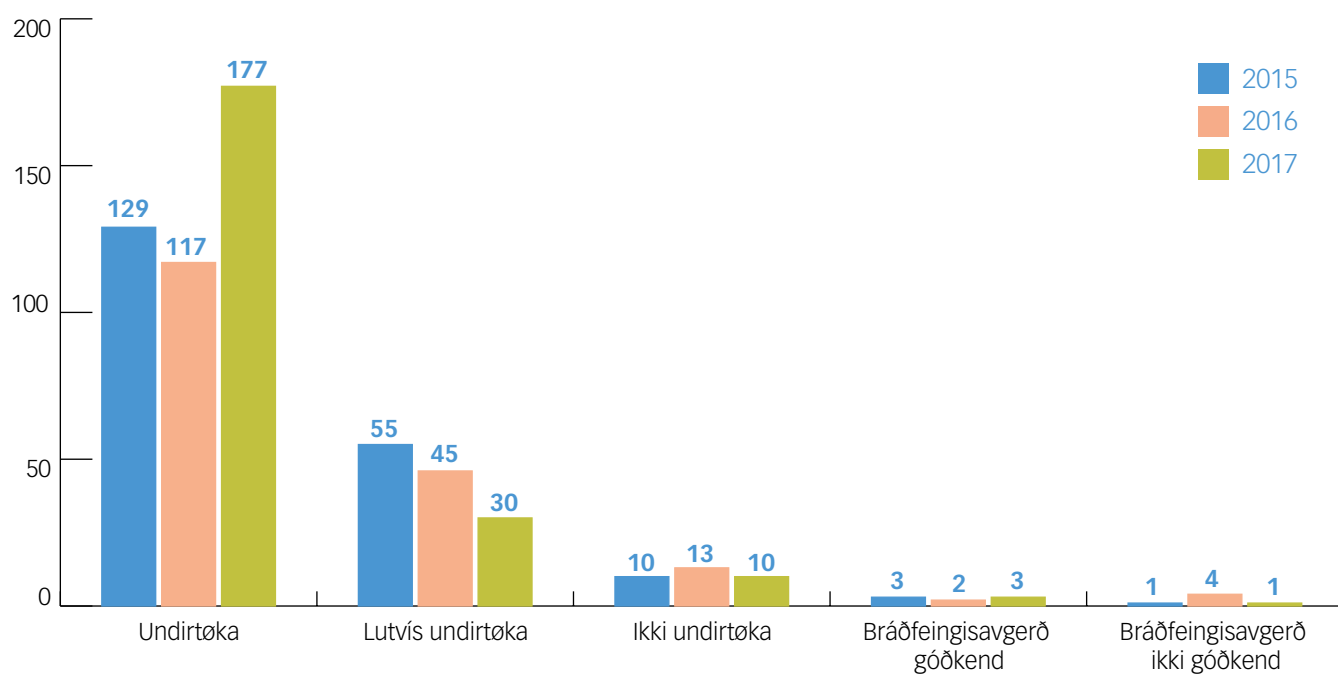
BØRN

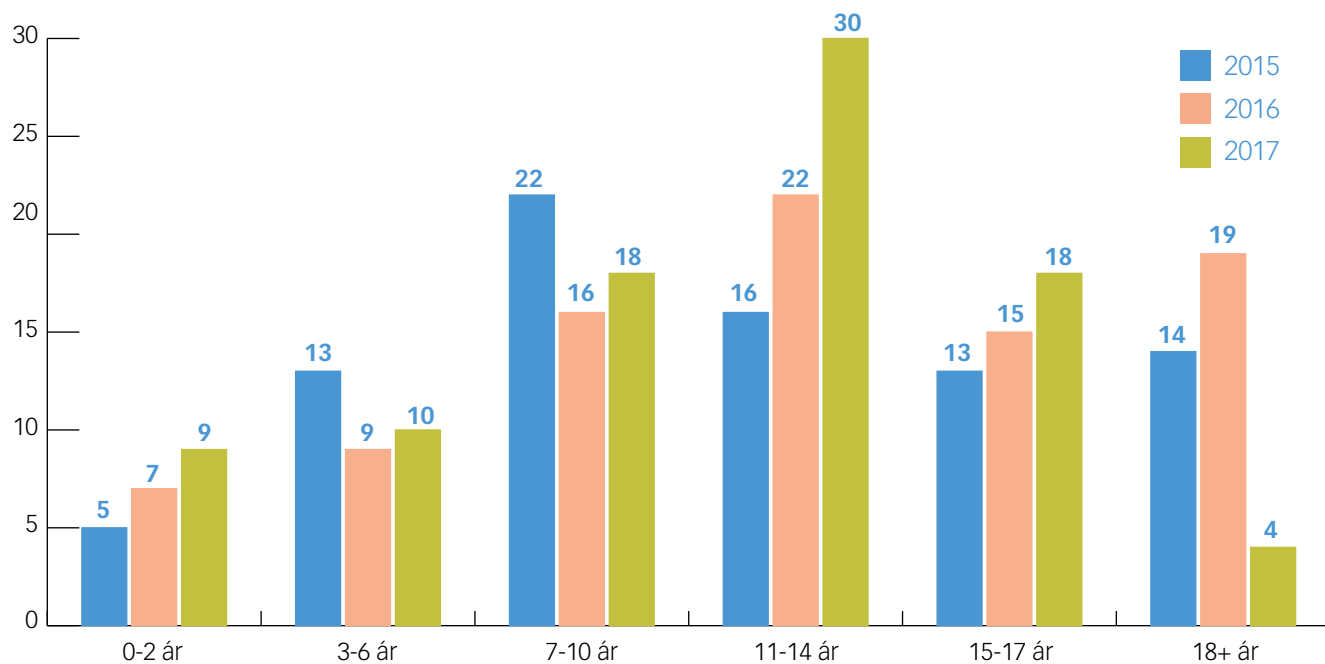
AVGERÐIRNAR

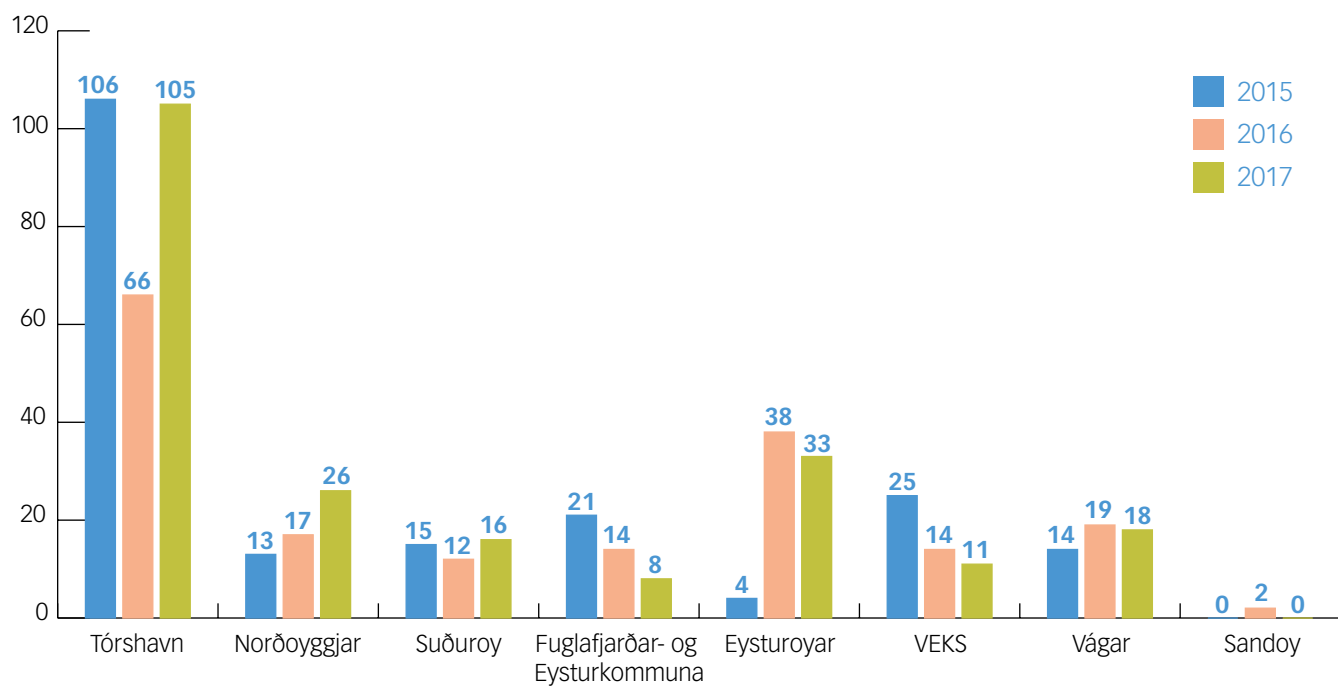
AVGERÐIR Í MUN TIL TILMÆLI FRÁ BARNVERNDARTÆNASTUNUM

ALDURSBÝTI Á BØRNUNUM

BÝTI AV AVGERÐUM PR. BARNAVERNDARØKI

STOVN ELLA FOSTURFAMILJU?

Í sambandi við umsorganaryvirtøkuna, tekur Høvuðsbarnaverndarnevndin somuleiðis støðu til, um barnið skal setast á stovn ella í fosturfamilju.

Tess yngri børnini eru, tá tey verða umsorganaryvirtikin, tess meira sannlíkt er, at tey verða sett í fosturheim. Av teim 18 børnunum, ið vórðu umsorganaryvirtikin í 2017, vórðu 13 sett í fosturheim, og 5 á stovn. Børnini, ið vórðu sett í fosturheim, vóru í miðal 6 ára gomul, og børnini, ið vórðu sett á stovn, vóru í miðal 13 ára gomul.

Harumframt vórðu 4 avgerðir tiknar í 2017 um broyting av fyriskipan; 2 børn vórðu flutt úr fosturheimi á stovn, og 2 børn vórðu flutt av stovni í fosturheim.

SAMVERA

Høvuðsbarnaverndarnevndin ásetir møguliga samveru millum umsorganaryvirtikið barn og foreldur ella onnur. Barnið hevur rætt til samveru við bæði foreldur uttan mun til foreldramyndugleika. Harumframt kann barnið hava ásetta samveru við ommur, abbar, systkin, fyrrverandi fosturforeldur ella onnur.

Hóast dentur verður lagdur á, at umsorganaryvirtikin børn kenna sína familju og sítt upphav, kann samvera í serligum førum verða noktað foreldrunum í styttri ella longri tíðarskeið.

Tess eldri og meira búgvið barnið er, tess størri ávirkan kann barnið hava á, hvussu samveran verður skipað.

Tá mál um umsorganaryvirtøku ella endurskoðan av umsorganaryvirtøku verður lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina, skal støða altíð verða tikin til møguliga samveru. Samveran kann tó eisini verða endurskoðað, uttan at umsorganaryvirtøkan eisini verður tað. Hetta kemst millum annað av, at samvera kann verða ásett fyri eitt styttri tíðarskeið enn umsorganaryvirtøkan, so greiði kann fáast á, hvussu samveran gongur, og hvørja ávirkan hon hevur á barnið. Um hon eigur at verða økt, minkað ella at halda óbroytt fram, og um tað er neyðugt við stuðli ella eftirliti undir samveruni.

Høvuðsbarnaverndarnevndin kann avgera, at samvera skal vera saman við umboði fyri barnaverndartænastuna.

Í 2017 varð eftir áheitan frá Høvuðsbarnaverndarnevndini, gjørd ein broyting í barnaverndarlógini, soleiðis at tilskilað verður, um umboðið fyri barnaverndartænastuna skal virka sum stuðul og/ella eftirlit undir samveruni. Ymiskt er, um barn og foreldur hava

tørv á stuðli at gera samveruna so góða sum møguligt, og/ella um tørvur er á eftirliti við samveruni, fyri at verja barnið. Allir partar eiga at verða greiðir yvir, hvønn leiklut umboðið fyri barnaverndartænastuna hevur undir samveruni.

FAMILJUVIÐGERÐ

Høvuðsbarnaverndarnevndin kann innskriva familjur til samdøgurs- ella dagviðgerð á Familjudeplinum undir Eind 10 í Almannaverkinum.

Í 2017 vóru 7 familjur innskrivaðar til viðgerð á Familjudeplinum við tilsamans 11 børnum.

Familjuviðgerð er viðkomandi fyri familjur, ið verða settar at hava so mikið stórar avbjóðingar í gerandisdegnum, at tað kann vera til ampa fyri menningina hjá børnunum, men har foreldrini verða sett at hava menningarmøguleikar.

Á Familjudeplinum verður familjan eyggleidd og stuðlað, og sett verður um, hvørjar munagóðar fyriskipanir møguliga kunnu setast í verk, fyri at børnini og foreldur teirra vónandi kunnu koma í góða og jaliga menning.

Avgerð um familjuviðgerð er treytað av samtykki, og tí eigur viðgerðin at verða sett í verk beinanvegin, meðan familjan er jaliga sinnað til at taka ímóti viðgerðini. Ov long bíðitíð kann í ringasta føri hava við sær, at umstøðurnar í familjuni versna so mikið, at børnini mugu verða umsorganaryvirtikin.

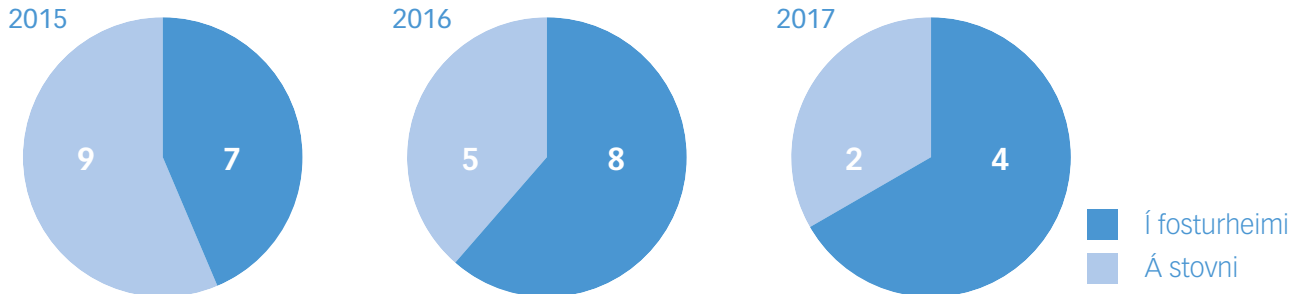
Tað hevur víst seg at vera ein vaksandi trupulleiki, at avgerðir hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini um familjuviðgerð á Familjudeplinum ikki verða settar í verk beinanvegin, av tí at pláss ikki er á Familjudeplinum. Dømi eru um, at familjur hava bíðað eftir plássi á Familjudeplinum í fleiri mánaðir, eftir at avgerð er tikin í Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Tað kann eitt nú vera sera álvarsamt fyri familju við nýfóddum barni, um familjan ikki sleppur í viðgerð beinanvegin. Umsorganaryvirtøka av nýfóddum barni er eitt sera álvarsamt inntriv, men tað kann vera eins álvarsamt at lata nýfótt barn fara heim av føðideildini við foreldrunum, tá álvarslig stúran er um foreldraevnini; foreldrini kunnu hava stórar sálarligar avbjóðingar, misnýtslutrúppuleikar ella annað, ið ger, at stórir illgruni er um, at teirra foreldraevni kunnu vera neiliga ávirkað.

Høvuðsbarnaverndarnevndin hevur í oktober 2017 vent sær til Almannamálaráðið, við áheitan um at fáa viðurskiptini við vantandi plássi á Familjudeplinum í

rættlag sum skjótast, tí familjuviðgerð kann vera ein sera týðandi partur av, at familjur fáa munagóða hjálp í rættari tíð.

AVGERDIR UM UNG YVIR 18 ÁR, SUM HALDA FRAM Í FYRISKIPAN

Umsorganaryvirtøka heldur uppat tá tann ungi fyllir 18 ár.

Høvuðsbarnaverndarnevndin kann tó avgera, at tann ungi kann halda fram í longdari fyriskipan undir barnaverndarlógini, um tørvur er á stuðli eina tíð aftrat, fyri at tann ungi skal kunna megna eina sjálvstøðuga vaksnamannatilveru. Tað er til dømis ikki óvanligt, at ung halda fram í longdari fyriskipan, til tey hava lokið miðnámsprógv.

Fyriskipanin kann bert halda fram, um tann ungi ynskir tað.

Fyriskipan undir barnaverndarlógini eigur bert at verða longd, um tað er sannlíkt, at tann ungi fer at megna eina sjálvstøðuga vaksnamannatilveru. Ung, sum væntandi fara at hava varandi tørv á at búgva á stovni undir Almannaverkinum, eiga sostatt ikki at halda fram undir longdari fyriskipan undir barnaverndarlógini, eftir at tey eru fyllt 18 ár.

Tað hevur verið ein afturvendandi avbjóðing, at ung, sum ikki kunnu metast at gerast før fyri at megna sjálvstøðuga vaksnamannatilveru, ikki hava fingið hóskandi tilboð frá Almannaverkinum tá tey fyltu 18 ár. Tí hevur Høvuðsbarnaverndarnevndin í nógvum førum avgjört, at lata hesi ungu halda fram í verandi fyriskipan.

Í desember 2016 boðaði Høvuðsbarnaverndarnevndin Almannamálaráðnum, Almannaverkinum og barnaverndartænastunum frá, at frá 1. august 2017 fór Høvuðsbarnaverndarnevndin at steðga siðvenjuni, at lata ung halda fram í verandi fyriskipan, um tey verða mett at hava varandi tørv á bú-tilboði undir Almannaverkinum.

Hendan fráboðan er tikin til eftirtektar, og hevur hetta havt við sær eitt fall í talinum av avgerðum um longda fyriskipan.

VIÐGERÐARTÍÐ

Í 2017 gingu í miðal 26 dagar frá at tilmæli varð móttikið á Føroya Kærustovni, til Høvuðsbarnaverndarnevndin hevði tikið avgerð í málinum.

Tá eru atlit ikki tikin fyri, at summi mál høvdu eyka langa viðgerðartíð, tí at bíðað varð eftir vantandi upplýsingum frá barnaverndartænastuni, at mál vórðu útsett orsakað av forfalli hjá foreldrum ella barnaverndartænastu og at mál vórðu móttikin í tíðarskeiðum, tá fundir ikki verða hildnir orsakað av feriu ella frídøgum annars.

At viðgerðartíðin er økt við 3 døgum í mun til 2016, kann vera ávirkað av, at Høvuðsbarnaverndarnevndin í 2017 hevði regluligar fundir 3. hvørja viku, í mun til at undanfarin ár hava regluligu fundirnir verið 2. hvørja viku.

KÆRUR

Kærur um avgerðir hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini verða lagdar fyri Føroya Rætt.

Kærur kunnu verða sendar skrivstovuni hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini umvegis teldupost ella bræv. Eingi formkrøv eru til kærana, og hon skal ikki vera grundað.

Kæra kann fevna um alla avgerðina ella ein part av avgerðini. Tað er til dømis ikki óvanligt, at kæra bert fevnir um ásettu samveruna, ikki um sjálva umsorganaryvirtøkuna.

Tá kára er móttikin, skipar skrivstovan hjá Høvuðs-
barnaverndarnevndini fyri, at málið verður lagt fyri
Føroya Rætt. Føroya Rættur tilnevnir kæraranum
advokat í sambandi við rættarmálið.

KÆRA	2015	2016	2017
Staðfest	1	4	4
Ikki staðfest	-	1	-
Lutvist staðfest	3	2	2
Tikin aftur undir rættarfundinum	-	1	1
Ikki viðgjørd enn	-	-	7
Viðgjørd í Landsrættinum	2	-	-
Trekt aftur stutt áðrenn rættarfund	1	2	3

Tá avgerðir hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini verða
lutvist staðfestar í Føroya Rætti, vil tað aloftast siga,
at umsorganaryvirtøkan er staðfest, men at samveran
eigur at verða endurskoðað. Lutvís undirtøka kann eisini
merkja, at avgerðin hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini
skal standa við, men at málið skal endurskoðast skjótast
til ber.

13/KÆRUNEVNDIN HJÁ ARBEIÐSLOYSISSKIPANINI

NEVNDIN

Í kærunevndini hjá Arbeiðsloysisskipanini eru trýggir limir. Í nevndini sita í løtuni:

- Kristina Samuelsen, advokatur og forkvinna
- Hans Joensen, formaður í Havnar Arbeiðsmannafelag
- Kristoffer Laksá, stjóri

VIÐGERÐARØKIÐ

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini viðger kærur um avgerðir hjá Arbeiðsloysisskipanini eftir løgtingslóg nr. 113 frá 13. juni 1997 um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing.

MÓTTIKIN MÁL

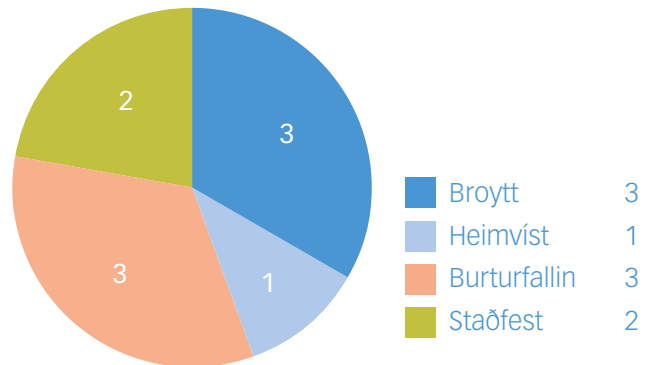
Tann 1. august 2016 gjørdist Føroya Kærustovnur skrivstova hjá Kærunevndini hjá Arbeiðsloysisskipanini. Fyrsta kera eftir hetta varð móttikin í februar 2017 og tilsamans komu 16 kærur til Kærunevndina hjá Arbeiðsloysisskipanini í 2017.

Av tí at hetta er fyrsta árið, at kærur eru innkomnar og viðgjørðar, síðani Føroya Kærustovnur bleiv skrivstova hjá Kærunevndini hjá Arbeiðsloysisskipanini, inniheldur hendan frágreiðingin ikki nøkur tøl yvir kærugjaldsgongdina frá árunum frammanundan.

AVGREIDD MÁL

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini hevði 6 fundir í 2017 og avgreiddi 9 mál.

NEVNDIN

Kærunevndin hevur avgreitt 9 kærur hetta árið. Av hesum eru tvær avgerðir staðfestar, trýggjar broyttar og ein heimvíst. Harafturat fullu trýggjar kærur burtur; tvær av hesum tí ALS tók málini til nýggja viðgerð, tí nýggjar upplýsingar komu í sambandi við kærugjaldsgongdina.

Talið av broyttum og heimvistum málum sýnist høgt í mun til talið av avgreiddum málum, men tá kærutalið er so mikið lágt og vit bert hava tað eina árið at halda okkum til, ber ikki til at gera niðurstøður um, um hetta er sigandi fyri hvussu ALS umsitir málsøkið. Talan kann tað sama vera um tilvild.

BÝTIÐ AV AVGREIDDUM MÁLUM

Koyrdur úr ALS-skipanini
Karantena í 8 vikur
Afturgjaldskrøv
Fráboðan um feriu
Í alt

2017

1
1
5
2
9

Avgerð um afturgjaldskrav

ALS kravdi, at kærarin rindaði aftur kr. 2.291,85, tí at samsvar var ikki heilt ímillum tað, sum kærarin hevði upplýst fyri ALS og tað, sum kærarin hevði fingið útgoldið frá arbeiðsgevaranum.

Kærunevndin viðmerkti, at eftir at hava gjøgnumgengið alt málið, so sást, at kærarin hevði ikki givið upp alla inntøkuna, men bert tímatatal uppá 139 og tímaløn uppá kr. 118,50, hóast tað á lønarseðlunum sást, at umframt hesa upphædd, so hevði arbeiðsgevarin eisini avroknað fyri frítíðarløn, og onkuntíð hevði kærarin eisini fingið samsýning fyri frí- og halgidagar, v.m. Einkin bendi tó á, at kærarin ikki hevði upplýst eftir besta førimumi. Hetta m.a. tá atlit varð tikið til avmarkaðu vegleiðingina til útfyllingarteigin í Sjálgreiðsluni og avmarkaðu kunningina annars, um hvat skal upplýst. Harumframt var talan um mánaðarlaga lønarútgjalding

og lønarseðlar, meðan fráboðanin til ALS skal gerast 14. hvønn dag. Lønarseðlarnir hava sostatt neyvan verið tøkir, tá inntøkan skuldi fráboðast til ALS. Eisini varð viðmerkt, at sambært lønarseðlunum var tímalønin íroknað frítíðarløn, hóast hetta ikki var so.

Hóast kærarin ikki hevði givið ALS fullfiggjaðar inntøkuupplýsingar, so bar ikki til at staðfesta orsøkina til hetta og tá hetta ikki tyktist at vera framt við vilja ella av grovum ósketni, so metti kærunevndin út frá einari ítøkiligari meting av umstøðunum í hesum málinum, at grundarlag var ikki fyri at krevja upphæddina afturgoldnað frá kæraranum.

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini avgjórði tí at broyta avgerðina hjá ALS.

Ivi um fráboðan um feriu

Tann 3. juli 2017 fekk ALS fráboðan um, at kærarin ynskti at halda feriu í tíðarskeiðinum frá 19. juni 2017 til 7. juli 2017, báðar dagar íroknaðir.

ALS avgjórði ikki at gjalda arbeiðsloysisstuðul í øllum tíðarskeiðinum. ALS grundaði avgerðina við, at ferian skal fráboðast, áðrenn ferian verður hildin, og tí fekk kærarin ikki útgjald fyri tíðarskeiðið frá 19. juni 2017 til 2. juli 2017.

Í málinum var upplýst, at kærarin longu á fundi við ALS í mai mánaða munnliga hevði kunnað ALS um, at kærarin fór í feriu í juni. Fráboðanin bleiv eftirfylgjandi endurtikin skrivliga umvegis Sjálgreiðsluna hjá ALS.

Kærunevndin viðmerkti, at eftir § 13, stk. 1, nr. 1 í kunngerðini um útgjald, skal tann arbeiðsleysi við

minst 7 daga freist, ella eini styttri freist, um ALS loyvir hesum, skrivliga boða ALS frá, nær ferian verður hildin.

Sum málið er lýst fyri kærunevndini, so er tað ikki prógvað, at kærarin munnliga hevur fráboðað feriu í mai 2017, og tí kann hetta ikki leggjast til grund. Hóast kærarin møguliga hevur upplýst, at ferian byrjaði 19. juni 2017, so kann hetta ikki uppfatast sum ein formlig fráboðan um feriu, vísandi til kravið um skrivliga fráboðan í § 13, stk. 1, nr. 1 í kunngerðini um útgjald.

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini avgjórði tí at staðfesta avgerðina hjá ALS.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Í 2017 var miðal viðgerðartíðin hjá Kærunevndini hjá Arbeiðsloysisskipanini 4 mánaðir.

Mett verður, at viðgerðartíðin á hesum øki er góð og kann neyvan stytast, tí atlit mugu takast til krøvini til málupplýsing og partshoyring.

14/KÆRUNEVNDIN HJÁ BARSILSSKIPANINI

NEVNDIN

Í kærunevndini hjá Barsilsskipanini eru trýggir limir. Í nevndini sita í lötuni:

- Kristina Samuelsen, advokatur og forkvinna
- Hans Joensen, formaður í Havnar Arbeidsmannafelag
- Kristoffer Laksá, stjóri

VIÐGERÐARØKIÐ

Kærunevndin hjá Barsilsskipanini viðger kærur um avgerðir hjá Barsilsskipanini eftir lögtingslóg nr. 48 frá 3. apríl 2001 um barsilsskipan.

MÓTTIKIN MÁL

Tann 1. august 2016 gjørdist Føroya Kærustovnur skrivstova hjá Kærunevndini hjá Barsilsskipanini. Tað komu 2 kærur til Kærunevndina hjá Barsilsskipanini í tíðarskeiðinum frá 1. august 2016 til 31. desember 2016 og í 2017 komu 7 kærur til hesa nevnd.

AVGREIDD MÁL

Kærunevndin hevði 4 fundir í 2017 og avgreiddi 6 mál.

BÝTIÐ AV AVGREIDDUM MÁLUM

6 mánaðar freistin farin

Útrokningarháttur

Setanartilknýti

Frítøka sýtt

Í alt

2017

2

2

1

1

6

Sum myndin vísir, eru flestu avgerðirnar hjá Barsilsskipanini staðfestar í 2017. Avgreiðslan var annars soleiðis, at ein avgerð varð broytt og ein fall burtur, tí Barsilsskipanin tók málið upp til nýggja viðgerð.

Barsilspeningur úr Danmark ávirkaði rættin til barsilspening í Føroyum.

Kærarin vendi sær til Barsilsskipanina fyri at fáa upplýst, hvussu hann skuldi fyrihalda seg viðvíkjandi vikunum, ið vóru eftir av teimum 4 vikunum, pápar hava rætt til barsilspening.

Kærarin hevði ein arbeiðsgevara í Danmark, ið hevði fingið barsilspening endurrinaðan í Danmark, fyri farloyvið hjá kæraranum. Barsilsskipanin metti tiskil, at heimild var ikki til at jätta barsilspening í Føroyum eisini.

Í kunngerðini um umsiting av barsilsskipan, § 5, stk. 2 er ásett, at persónar við A-inntøku í Føroyum kunnu ikki fáa barsilspening samstundis, sum teir hava rætt til dagpening ella annað endurgjald fyri inntøkumiss í sambandi við barsil eftir lóggávuni í einum øðrum landi.

Kærunevndin er av teirri fatan, at orðið "samstundis" skal tulkast á tann hátt, at ikki ber til at fáa útgjald frá Barsilsskipanini fyri sama tíðarskeið og sama endamál, sum man fær veitingar í sambandi við barsil í øðrum landi. Talan skal sostatt ikki vera um duplta veiting frá tveimum skipanum av sama slagi fyri sama tíðarskeið, men er talan um veitingar fyri t.d. hvør sítt tíðarskeið, so er møguleiki eisini at fáa útgjald frá Barsilsskipanini. Kærunevndin metir sostatt ikki, at heimild er at nokta barsilspening í Føroyum, bert tí at viðkomandi kann søkja sær rætt til barsilspening í Danmark, men at veitingar í sambandi við barsil í einum øðrum landi, hinvegin vilja avmarka rættin til útgjald frá Barsilsskipanini samsvarandi tíðarskeið.

Kærunevndin hjá Barsilsskipanini avgjórði at broyta avgerðina hjá Barsilsskipanini.

Barsilsskipanin sýtti kæraranum frítøku at rinda til Barsilsskipanina.

Kærarin hevði sína høvuðsinntøku frá donskum arbeiðsgevara. Tí hevði hann eisini rætt til barsilspening úr Danmark. Tá kærarin var heima í Føroyum hendir tað, at hann arbeiðir fyri føroyskan arbeiðsgevara, og tá rindar hann m.a. inn til Barsilsskipanina.

Kærarin hevur søkt um frítøku at rinda inn til Barsilsskipanina, men hann fekk noktandi svar.

Kærunevndin er av teirri fatan, at tá kærarin er millum 16 og 67 ár, hevur fastan bústað í Føroyum, og tí hevur fulla skattskyldu í Føroyum, so er hann fevndur av § 17, stk. 2, nr. 1 í lógini um barsilsskipan.

Tá kærarin er gjaldsskyldugur vísandi til § 17, stk. 2, so kann vanlig A-inntøka forvunnin í Føroyum ikki verða frítikin frá gjaldsskyldu, vísandi til § 18 í lógini um barsilsskipan.

Kærunevndin hjá Barsilsskipanini avgjórði at staðfesta avgerðina hjá Barsilsskipanini.

VIÐGERÐARTÍÐIN

Í 2017 var miðal viðgerðartíðin hjá Kærunevndini hjá Barsilsskipanini 3 mánaðir og 17 dagar.

Mett verður, at viðgerðartíðin á hesum øki er góð og kann neyvan stytast, tí atlit mugu takast til krøvini til málsupplýsing og partshoyring.

Á HEIMASÍÐUNI HJÁ FØROYA
KÆRUSTOVNI KANST TÚ LEITA
EFTIR AVGERÐUM HJÁ 8 AV
KÆRUNEVNDUNUM.

EISINI BER TIL AT SÍGGJA NÆR
FUNDUR VERÐUR OG HVØRJI
ERU NEVNDARLIMIR.

WWW.FKS.FO

FØROYA KÆRUSTOVNUR ER ÓHEFTUR STOVNUR
UNDIR LØGMANNSSKRIVSTOVUNI.

KJARNUUPPGÁVAN ER AT VERA SKRIVSTOVA
HJÁ KÆRUNEVNDUM, SUM VIÐGERA AVGERÐIR
HJÁ ALMENNUM MYNDULEIKUM.

STOVNURIN FYRIREIKAR MÁL TIL 11 NEVNDIR.